

UNIVERSITATEA DE STAT DIN MOLDOVA
FACULTATEA DE DREPT
Departamentul Drept Privat

Valentina CEBOTARI, Gheorghe MÎȚU,
Ion MALANCIUC

**ASPECTE TEORETICE
ȘI PRACTICE ALE PREVEDERILOR
CODULUI FAMILIEI**

Material didactico-metodic pentru activitățile practice la disciplina
Dreptul familiei

Ediția a II-a actualizată și adăugată

*Aprobat de
Consiliul Calității al USM*

Chișinău, 2025

CZU 347.6(076.5)

C 33

Autori:

Valentina Cebotari, *doctor în drept, conferențiar universitar:*
temele **1, 2, 14, 16;**

Gheorghe Mițu, *doctor în drept, conferențiar universitar, judecător:*
temele **3, 4, 5, 9, 10, 16;**

Ion Malanciuc, *magistru în drept, judecător:*
temele: **6, 7, 8, 11, 12, 13, 15.**

Recenzent: **Sergiu Băieșu**, *doctor în drept, profesor universitar*

**DESCRIEREA CIP A CAMEREI NAȚIONALE A CĂRȚII
DIN REPUBLICA MOLDOVA**

Cebotari, Valentina.

Aspecte teoretice și practice ale prevederilor Codului familiei: Material didactico-metodic pentru activitățile practice la disciplina Dreptul familiei / Valentina Cebotari, Gheorghe Mițu, Ion Malanciuc; Universitatea de Stat din Moldova, Facultatea de Drept, Departamentul Drept Privat. – Ed. a 2-a, actualizată și ad. – Chișinău: Editura USM, 2025. – 113 p.

Referințe bibliogr.: p. 112-113 (12 tit.). – 50 ex.

ISBN 978-9975-62-844-0.

347.6(076.5)

C 33

ISBN 978-9975-62-844-0

© V. Cebotari, Gh. Mițu, I. Malanciuc, 2025

© Editura USM, 2025

CUPRINS

Tema 1. Noțiunea, obiectul și principiile esențiale ale dreptului familiei	5
Tema 2. Raporturile juridice familiale	10
Tema 3. Căsătoria și reglementarea ei juridică.....	15
Tema 4. Relațiile personale dintre soți	22
Tema 5. Regimul legal al bunurilor soților.....	25
Tema 6. Regimul contractual al bunurilor soților.....	32
Tema 7. Încetarea căsătoriei	36
Tema 8. Nulitatea căsătoriei	41
Tema 9. Atestarea provenienței copiilor.....	46
Tema 10. Drepturile copiilor minori.....	52
Tema 11. Drepturile și obligațiile părinților.....	56
Tema 12. Obligația de întreținere dintre membrii familiei.....	60
Tema 13. Modul de încasare și plată a pensiei de întreținere.....	64
Tema 14. Protecția și educația copiilor rămași fără ocrotire părintească	68
Tema 15. Relațiile familiale cu elemente de extraneitate.....	79
Tema 16. Regimuri matrimoniale (masterat)	83
Anexe	96
Acte normative recomandate	112

ARGUMENT

Intrarea în vigoare la 01 martie 2019 a Legii nr. 133 din 15 noiembrie 2018 privind modernizarea Codului civil și modificarea Codului familiei prin legile nr. 152/2016, nr. 66/2017, nr. 83/2016, nr. 17/2018, nr. 246/2018, nr. 112/2020 și nr. 370/2023 a dat un imbold nou relațiilor sociale reglementate de legislația civilă, inclusiv relațiilor familiale.

O parte din vechile reglementări au fost înlocuite, iar altele au fost ajustate la noile realități sociale.

Respectiv, se impune ajustarea materialelor didactice pentru studenți și masteranzi la noile realități sociale și legislative.

Vechea redacție a Materialului didactico-metodic pentru activitățile practice la disciplina Dreptul familiei era în concordanță cu realitățile legislative de la data când a văzut pentru prima dată lumina tiparului, în anul 2011.

De atunci, relațiile sociale, ca un organism viu, au trecut prin schimbări sistemice și structurale, iar legislația s-a modificat semnificativ, fapt ce determină necesitatea elaborării unor spețe noi și ajustării celor vechi la noile realități sociale și legislative.

Autorii au ferma convingere că doar prin cercetarea științifico-practică a fenomenelor sociale și juridice studenții vor dobândi cunoștințe și abilități practice necesare aplicării și implementării cu succes a normelor juridice.

Tema 1

Noțiunea, obiectul și principiile esențiale ale dreptului familiei

1. Familia și funcțiile ei
2. Obiectul dreptului familiei
3. Metoda dreptului familiei
4. Izvoarele dreptului familiei
5. Principiile esențiale ale dreptului familiei
6. Corelația dreptului familiei cu alte ramuri de drept

Întrebări pentru evaluarea studenților

1. Definiți obiectul dreptului familiei.
2. Care sunt relațiile sociale reglementate de Codul familiei? Particularitățile acestor relații, domeniul de aplicare a legislației în relațiile de familie?
3. Delimitați obiectul dreptului familiei de obiectul dreptului civil. Care sunt asemănările și deosebirile dintre acestea?
4. Definiți metoda dreptului familiei și expuneți-vă asupra autonomiei dreptului familiei.
5. Analizați principiile dreptului familiei. Unde sunt expuse aceste principii în afară de Codul familiei?
6. Enumerați actele normative care sunt izvor de drept al ramurii.
7. Cu care ramuri de drept corelează dreptul familiei? Exemplificați punctele de tangență.
8. Definiți noțiunea „dreptul familiei” și analizați specificul metodei de reglementare a relațiilor de familie.

Speta 1

Soții Elena și Vladimir au fost căsătoriți 15 ani, pe parcursul căroră au dobândit mai multe bunuri. Au locuit împreună cu bunica soțului în casa acesteia.

În anul 2020 Vladimir a decedat, iar bunica a anunțat-o pe Elena că trebuie să părăsească locuința. Ultima s-a împotrivit.

1. *Decideți ce fel de relații sunt între Elena și bunica fostului soț.*
2. *Aceste relații sunt reglementate de legislația familială?*
3. *Determinați normele juridice ale cărei ramuri de drept urmează a fi aplicate.*

Speța 2

Lungu Veronica și Mîndru Ion au trăit în concubinaj 6 ani, din care au rezultat doi copii. Mîndru Ion a fost înscris ca tată al copiilor în baza cererii comune cu mama copiilor. După 6 ani Veronica și Ion, având neînțelegeri serioase între ei, au hotărât să locuiască separat, însă niciunul dintre ei nu voia să se despartă de copiii minori.

Ei s-au adresat în instanța de judecată pentru a determina locul de trai al copiilor și a partaja bunurile dobândite în comun.

1. *Cum va soluționa cauza instanța de judecată, în baza căror norme juridice?*
2. *Care organ va fi atras în proces pentru respectarea drepturilor copiilor minori?*

Speța 3

Maria și Vasile s-au adresat în instanța de judecată cu o cerere privind desfacerea căsătoriei și împărțirea bunurilor proprietate comună în devălmășie a lor. Pentru a diminua taxa de stat care urma a fi plătită, Vasile a micșorat esențial prețul bunurilor indicate în lista anexată la cerere. Maria nu a fost de acord cu acest preț, invocând faptul că Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție cu privire la practica aplicării de către instanțele judecătorești a legislației pe cauzele de desfacere a căsătoriei stabilește că prețul bunurilor care urmează a fi împărțite la divorț este prețul de piață la data partajului.

Determinați dacă Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție este izvor de drept al familiei. Argumentați răspunsul.

Speța 4

Soții Vasile și Margareta, învățători în școala din sat, s-au certat dur pentru motivul că lotul de pământ pe care este construită casa comună i-a fost repartizat lui Vasile, în timpul căsătoriei și, deci, este proprietatea personală a lui Vasile, dar nu comună, cum insistă Margareta.

Primarul satului i-a chemat pe soți la primărie pentru ca să pună capăt certurilor dintre ei și să soluționeze litigiul apărut.

1. *Este litigiul dat de competența primăriei?*
2. *Care principiu al dreptului familiei este încălcat în cazul dat?*
3. *Cum urmează a fi soluționat cazul?*

Speța 5

Lilia și Alexandru au încheiat căsătorie la vârsta de 23 de ani. Peste câteva luni Alexandru a plecat la lucru în Portugalia. Lilia, împlinind vârsta de 25 de ani, și-a schimbat buletinul de identitate, în care organele competente au omis ștampila privind starea ei civilă de căsătorită. Peste 3 ani Lilia nu mai știa nimic despre fostul soț și, considerându-se liberă, a încheiat o nouă căsătorie cu Constantin, căsătoria anterioară rămânând nedesfăcută.

1. *Care principiu a fost încălcat la încheierea căsătoriei dintre Lilia și Constantin?*
2. *Ce sancțiuni pot fi aplicate și cine poate cere aplicarea acesteia?*

Speța 6

Părinții lui Cornel, în vârstă de 8 ani, au divorțat și el a rămas să locuiască cu mama. Bunica din partea tatălui vrea să-și vadă nepotul, să comunice cu el, dar mama întodeauna găsește motiv să nu-i permită. Bunica s-a adresat autorității tutelare pentru a-și apăra dreptul prevăzut de articolul 65 din Codul familiei. Autoritatea tutelară a luat o decizie care prevede că bunica are dreptul să viziteze copilul o dată în săptămână. Însă mama copilului continuă să pună piedici în comunicarea dintre nepot și bunică. Bunica s-a adresat poliției.

1. *Decideți dacă bunica s-a adresat organului competent.*
2. *Ce fel de măsuri pot fi aplicate în cazul dat?*
3. *Normele juridice ale căror ramuri de drept vor fi aplicate?*

Speța 7

Ana și Nicolai au locuit împreună 6 ani. În acest timp Ana a născut un băiat, care era crescut de ambii concubini, numindu-l tată pe Nicolai. Între timp Nicolai a îndrăgit o altă femeie și s-a mutat cu traiul la ea. Ana s-a adresat cu o cerere în instanța de judecată privind încasarea de la Nicolai a pensiei de întreținere pentru fiul Petru în vârstă de 3 ani. Cererea a fost respinsă pe motiv că în certificatul de naștere al copilului rubrica „tatăl” nu era completată, iar Nicolai susținea că el nu este tatăl biologic al copilului născut de concubina Ana.

Stabiliți care sunt relațiile sociale din speță și dacă ele fac parte din obiectul de reglementare al dreptului familiei.

Speța 8

În familia Vicol care locuia în Chișinău s-a născut un copil. Mama acestuia, aflându-se în concediu pentru îngrijirea copilului, peste câteva luni a luat copilul și s-a mutat la o rudă de la țară din raionul Dondușeni, considerând că acolo este mai bine pentru copil. Tatăl copilului, fiind angajat la muncă în oraș, nu avea posibilitatea să plece la el, dar voia să participe la creșterea și educația copilului și i-a cerut mamei să se întoarcă acasă. Ea a refuzat, invocând faptul că mama are toate drepturile să ia deciziile în privința copilului care nu a împlinit vârsta de 3 ani și de care ea îngrijește în temeiul legii.

1. *Expuneți-vă părerea dacă în cazul dat este încălcat sau nu principiul egalității soților în relațiile de familie.*
2. *Lămuriți care este conținutul acestui principiu.*

Speța 9

Maria s-a căsătorit cu Gheorghe și s-a mutat cu traiul la părinții acestuia. Având venituri considerabile, soții, cu acordul părinților, au

făcut reparație capitală în casă, au lărgit spațiul prin adăugirea a două odăi bine amenajate. Dacă la începutul reparației părinții lui Gheorghe le-au promis tinerilor că ei vor locui în această casă pentru totdeauna, peste câțiva ani le-au propus să elibereze casa, deoarece au decis că vor locui în continuare cu un alt fiu care s-a întors recent de peste hotare. Maria s-a adresat unui jurist pentru consultație.

- 1. Este oare această situație de dreptul familiei?*
- 2. Care sunt normele de drept ce urmează a fi aplicate?*
- 3. Formulați răspunsul juristului.*

Tema 2

Raporturile juridice familiale

1. Noțiunea, obiectul, subiecții și tipurile raporturilor juridice familiale
2. Faptele juridice în dreptul familiei
3. Rudenia și afinitatea și importanța lor juridică
4. Realizarea drepturilor și îndeplinirea obligațiilor familiale
5. Apărarea drepturilor familiale
6. Termenele de prescripție și alte termene în dreptul familiei
7. Actele de stare civilă și înregistrarea lor

Întrebări pentru evaluarea studenților

1. Definiți familia în sens sociologic și în sens juridic.
2. Definiți raportul juridic familial și analizați structura acestuia. Cine poate fi subiect al raportului juridic familial?
3. Enumerați tipurile raporturilor juridice familiale.
4. Care fapte juridice duc la apariția, modificarea și încetarea raporturilor juridice familiale?
5. Ce este rudenia și care sunt efectele ei juridice?
6. Ce este afinitatea și care este importanța ei juridică?
7. Sunt oare admise careva limitări în realizarea drepturilor și îndeplinirea obligațiilor familiale? Faceți trimitere la normele Codului familiei și dați exemple concrete în cazul răspunsului afirmativ.
8. Care sunt organele de apărare a drepturilor familiale?
9. Numiți sancțiunile (măsurile de ocrotire) aplicate subiecților raporturilor juridice familiale pentru încălcarea normelor juridice familiale.
10. Se aplică oare termenele de prescripție la soluționarea litigiilor ce reies din relațiile de familie? Dacă da, numiți cazuri concrete.
11. Ce fel de termene mai există în dreptul familiei și care este semnificația lor juridică?

12. Care este reglementarea legală a înregistrărilor de stat ale actelor de stare civilă? Ce importanță au înregistrările de stat pentru dreptul familiei?

Speța 1

A s-a adresat la casa de copii cu cererea de a lua doi copii sub tutelă. Directorul casei de copii a expediat cererea la autoritatea tutelară din raza teritorială pentru ca să fie luată decizia respectivă. După prezentarea actelor necesare, A a fost numit tutore al Violetei și al lui Andrei (frați) în vârstă de 5 și, respectiv, de 7 ani.

1. *Ce fel de raporturi s-au stabilit în urma adoptării deciziei despre instituirea tutelei între A și autoritatea tutelară? Între A și copiii?*
2. *Dacă există un raport juridic familial, indicați care este el, cine sunt subiecții și care este obiectul și tipul raportului.*

Speța 2

Soții Gîrlea au decedat într-un accident rutier, lăsând doi copii minori orfani. Pe copii vor să-i adopte fratele soțului decedat, care are trei copii, și mătușa soției decedate, care nu are copii și trăiește în Italia.

1. *Care va fi gradul și linia de rudenie între soția Gîrlea (decedată) și mătușa sa?*
2. *Cine va avea prioritate la adopția copiilor rămași orfani? Argumentați răspunsul.*
3. *Explicați importanța rudeniei în diferite ramuri de drept.*

Speța 3

Petru și Sofia se află în relații de concubinaj din 2015. Au doi copii minori. În această perioadă au dobândit mai multe bunuri, printre care o casă, un automobil, titluri de valoare, un lot de pământ de la primărie. În septembrie 2024 au hotărât să se despartă.

1. *Ce fel de raporturi s-au stabilit:*
  - a) *între Petru și Sofia?*
  - b) *între Petru, Sofia și copiii lor?*

2. *Care norme juridice se vor aplica la soluționarea litigiului privind partajarea bunurilor și a litigiilor privind determinarea locului de trai al copiilor minori și plata pensiei de întreținere pentru aceștia?*

Speța 4

Soții Barbăneagră Valeriu și Nina sunt căsătoriți din anul 2020. Ambii sunt încadrați în câmpul muncii și le rămâne puțin timp pentru gospodăria casnică. În același sat locuiește mama soțului, care, fiind pensionară, are timp liber. Ea a hotărât să le ajute tinerilor și în fiecare zi venea la gospodăria lor, lucra câte ceva, apoi își chema prietenele și petreceau în casa fiului său și a nurorii.

Nora era nemulțumită de acest fapt și a rugat soacra să nu mai vină la ea în gospodărie și să facă dezordine. A pus condiția ca soacra să-i întoarcă toate cheile (de la casă, sarai, beci, poartă) și a rugat-o să vină la ei în ospetie doar când vor fi ei acasă. Soacra a înaintat o plângere primarului din sat.

1. *Cum va proceda primarul?*
2. *Care principiu urmează a fi aplicat la soluționarea cazului?*
3. *Care este organul ce urmează a soluționa cazul?*

Speța 5

Ana, în vârstă de 55 de ani, este bunică a doi copii în vârstă de 5 și 7 ani. Ea a îngrijit de nepoței din frageda lor copilărie, apoi ei s-au mutat cu părinții lor în apartamentul pe care l-au procurat. Tatăl copiilor (fieciorul Anei) a plecat să lucreze la Moscova pentru ca să poată asigura familia și rambursa împrumutul luat pentru apartament. Mama copiilor nu dorește să ducă copiii la bunica și nici pe bunica n-o primește să-i viziteze. Astfel, Ana nu poate să-și vadă nepoții și să comunice cu ei.

1. *Constatați care drepturi și ale cui sunt încălcate în cazul dat.*
2. *Cum poate fi soluționat litigiul?*
3. *Ce măsuri de ocrotire a drepturilor familiale pot fi aplicate?*
4. *Care sunt organele competente să soluționeze litigiul dat?*
Argumentași răspunsul folosind normele juridice ale Codului familiei și, după caz, ale altor acte normative.

Speța 6

Elizaveta și Vadim au fost căsătoriți 20 de ani. În mai 2019 au divorțat, după ce Elizaveta s-a îmbolnăvit și în ianuarie 2020 i s-a stabilit o dizabilitate accentuată. Ea nu este încadrată în câmpul muncii, primește o pensie socială în sumă de 600 lei, care este insuficientă pentru întreținere. Fostul soț este ocupat cu activitatea de antreprenoriat și o ajută material ori de câte ori ea i se adresează. Fiul Elizavetei, în vârstă de 19 ani, a sfătuit-o să ceară întreținerea de la fostul soț prin instanța de judecată, deoarece după expirarea termenului de un an de zile de la divorț ea va pierde dreptul de a fi întreținută de fostul soț.

1. *Este Elizaveta obligată să-și realizeze dreptul la întreținere? Ne-realizarea dreptului în limitele unui an de zile de la desfacerea căsătoriei duce la pierderea dreptului subiectiv familial de a fi întreținută de fostul soț?*
2. *Este termenul de un an de zile din speță un termen de prescripție?*

Speța 7

Victoria, în vârstă de 25 de ani, are un copil de 5 ani – Luminița. Victoria se căsătorește cu Dumitru, în vârstă de 30 de ani, care este văduv și are doi copii – Elena de 3 ani și Ionel de 9 ani, acesta fiind copilul vitreg de la soția decedată. Când copiii au crescut mari, Ionel și-a exprimat dorința de a se căsători cu Luminița.

1. *Decideți dacă Ionel și Luminița sunt rude și în ce grad. Pot ei să încheie o căsătorie conform condițiilor arătate în speță?*
2. *Ce fel de rudenie ar exista între copii, dacă Dumitru ar fi adoptat-o pe Luminița?*

Speța 8

Soții Ana și Nicolae Petrov au 5 copii minori. Ei fac abuz de alcool, nu lucrează, nu îngrijesc copiii. Autoritatea tutelară a sesizat instanța de judecată și, în urma examinării cazului, Ana și Nicolae Petrov au fost decăzuți din drepturile părintești, iar copiii au fost plasați într-o instituție rezidențială pentru întreținerea și educația de mai departe.

La împlinirea vârstei de 60 de ani, Ana s-a adresat la Oficiul Stare Ci-

vilă din sectorul Centru al municipiului Chișinău cu o cerere privind eliberarea duplicatelor certificatelor de naștere ale copiilor de care va avea nevoie pentru a-și perfecta pensia anticipată. Funcționarul Oficiului Stare Civilă i-a eliberat duplicatele certificatelor de naștere ale copiilor.

A procedat corect funcționarul Oficiului Stare Civilă? Argumentați răspunsul făcând trimitere la normele juridice respective.

Speța 9

Soții Ion și Vasilisa Albu au divorțat în anul 2018. Având 2 copii minori, ei au încheiat un contract privind plata pensiei de întreținere, conform căruia Ion urma să achite în fiecare lună câte 3000 lei pentru întreținerea copiilor. Câteva luni el a plătit pensia, iar în anul 2019 a plecat la muncă în străinătate, obligându-se să trimită bani. Însă Ion nu s-a ținut de cuvânt, iar mama copiilor nu s-a adresat în instanța de judecată.

În iulie 2023 Ion se întoarce în țară și Vasilisa îi propune să plătească întreținerea pentru toți anii conform contractului. El nu este de acord, invocând termenul de prescripție de 3 ani stabilit de legislație pentru plata pensiei de întreținere pe perioada anterioară. Vasilisa s-a adresat în instanța de judecată.

- 1. Ce va decide instanța?*
- 2. Se va aplica termenul de prescripție în cauză?*

Speța 10

Silvia și Liviu, cetățeni ai Republicii Moldova, au încheiat căsătoria în Italia în anul 2020. În anul 2023 s-au întors în Moldova, și-au cumpărat o casă, un automobil și alte bunuri valoroase. Un accident rutier în care a fost implicată mașina lui Liviu a condus la decesul acestuia. Silvia, după înmormântarea soțului, s-a adresat la notar pentru a perfecta succesiunea. Notarul a refuzat cererea, motivând că Silvia nu deține actele necesare pentru a confirma calitatea de moștenitor.

- 1. Care este actul de stare civilă ce confirmă calitatea de soț?*
- 2. Cum poate fi confirmată căsătoria cetățenilor Republicii Moldova încheiată în străinătate?*
- 3. Dați răspunsul folosind prevederile legale din domeniu.*

Tema 3

Căsătoria și reglementarea ei juridică

1. Noțiunea de căsătorie și reglementarea ei juridică
2. Condițiile de fond ale căsătoriei
3. Lipsa impedimentelor la căsătorie
4. Procedura încheierii căsătoriei

Întrebări pentru evaluarea studenților

1. Definiți conceptul de căsătorie, redând accepțiunile acestuia.
2. Analizați natura juridică a căsătoriei.
3. Descrieți caracterele juridice ale căsătoriei.
4. Definiți condițiile de fond ale căsătoriei în sens larg și în sens îngust.
5. Stabiliți deosebiriile dintre condițiile de fond ale căsătoriei și cele de formă.
6. Clasificați condițiile de fond la încheierea căsătoriei.
7. Analizați condițiile de fond la încheierea căsătoriei.
8. Care este vârsta matrimonială minimă pentru bărbați și femei? Descrieți procedura de micșorare a vârstei matrimoniale indicând organul competent să soluționeze o astfel de cerere.
9. Se admite oare încheierea căsătoriei între verii primari? Dar între unchi și nepoată?
10. Evidențiați corelația dintre dreptul la încheierea căsătoriei și dreptul la viața intimă și privată, reieșind din analiza jurisprudenței CtEDO pe marginea art. 8 și 12 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.
11. Analizați particularitățile viciilor de consimțământ și domeniul lor de aplicabilitate la încheierea căsătoriei.
12. Definiți impedimentele la căsătorie.
13. Analizați impedimentele la căsătorie reglementate de Codul familiei.
14. Clasificați impedimentele la căsătorie.

15. Definiți condițiile de formă ale căsătoriei.
16. Descrieți procedura încheierii căsătoriei.
17. Determinați competența teritorială și efectele nerespectării ei în procedura de încheiere a căsătoriei.
17. Decideți asupra valorii juridice a căsătoriei încheiate în formă religioasă.

Speța 1

Ion și Maria s-au căsătorit în anul 2015. După încheierea căsătoriei, soții au trăit împreună 3 ani și din cauza stării financiare precare Ion a plecat la muncă în Italia.

În anul 2020 acesta s-a reîntors, iar după două luni de la întoarcerea acasă a aflat că soția sa este însărcinată în luna a treia. Fiind conștient de faptul că nu este tatăl copilului, Ion a părăsit-o pe Maria și după o lună a început să conviețuiască cu o altă femeie, Elena.

După 3 luni ei au decis să se căsătorească, însă adresându-se la Oficiul Stare Civilă lui Ion i s-a explicat că, în conformitate cu prevederile art. 15 alin. (1) lit. a) din Codul familiei, este interzisă încheierea căsătoriei între persoane dintre care cel puțin una este deja căsătorită. Ion s-a adresat unui avocat pentru a-l consulta referitor la desfacerea căsătoriei. Avocatul i-a spus că deocamdată Ion nu este în drept să solicite desfacerea căsătoriei, deoarece, în conformitate cu prevederile art. 34 din Codul familiei, în lipsa acordului soției, soțul nu poate cere desfacerea căsătoriei în timpul gravidității acesteia și timp de un an după nașterea copilului, dacă acesta s-a născut viu și trăiește.

1. *Expuneți-vă părerea față de restricția reglementată de art. 34 din Codul familiei.*
2. *În ce măsură corelează această restricție cu principiul egalității în relațiile familiale și egalității în fața legii?*
3. *Analizați prin prisma jurisprudenței CtEDO pe marginea art. 12 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale corelația care există între dreptul la căsătorie și dreptul la desfacerea căsătoriei.*
4. *Soluționați litigiul în fond.*

Speța 2

În articolul 12 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale este prevăzut că „bărbații și femeile ajunși la vârsta nubilă au dreptul să se căsătorească și să formeze o familie, în conformitate cu legile naționale care reglementează exercitarea acestui drept”.

1. Pornind de la această prevedere, determinați subiecții dreptului la căsătorie.
2. Evidențiați prevederile legislației naționale care dezvoltă prevederile art. 12 din CEDO.
3. Analizați corelația dintre dreptul la căsătorie și dreptul de a întemeia o familie.
4. Stabiliți dacă interzicerea căsătoriilor unisex de către statele semnatare ale Convenției reprezintă o restricție a dreptului la căsătorie și întemeiere a unei familii.

Speța 3

Vasile în vârstă de 18 ani a decis să se căsătorească cu Valeria, în vârstă de 16 ani. Ei s-au adresat la Oficiul Stare Civilă pentru a completa și a depune declarația de căsătorie. Însă ofițerul de stare civilă le-a explicat că nu va oficia încheierea căsătoriei din motivul că Valeria are doar 16 ani și le-a explicat că trebuie să se adreseze autorităților administrației publice locale pentru a obține dispensa de vârstă.

Funcționarul primăriei din localitate le-a explicat că pentru soluționarea cererii ei urmează să prezinte acordul scris al părinților Valeriei. Adresându-se lor aceștia au refuzat, iar Valeria a decis să-i oblige prin instanța de judecată să-și dea acordul.

Însă, adresându-se unui avocat, acesta le-a explicat că o asemenea procedură nu este reglementată prin lege, iar Valeria nu dispune de capacitate de exercițiu procesuală și judecătorul va restitui cererea de chemare în judecată în baza art. 170 alin. (1) lit. c) CPC.

1. Sunt fondate explicațiile avocatului?
2. Decideți asupra modalității de apărare a drepturilor minorilor la încheierea căsătoriei.
3. Soluționați litigiul în fond.

Speța 4

Cetățeanul Republicii Moldova Ion Apostol, student în anul doi la Universitatea Tehnică, a plecat în SUA prin programul *Work and Travel*. Acolo s-a împrietenit cu o domnișoară din statul Louisiana, cetățeană a SUA. Vizitând orașul Las Vegas, după consumarea substanțelor narcotice, aceștia au decis să se căsătorească, căsătoria fiind oficiată în fața autorităților statului respectiv.

1. *Determinați condițiile pe care trebuie să le întrunească consimțământul la încheierea căsătoriei.*
2. *Ce acțiuni urmează să întreprindă funcționarul Oficiului Stare Civilă dacă soții sau unul dintre ei se află în stare de ebrietate alcoolică, narcotică sau toxică la încheierea căsătoriei.*
3. *Care sunt efectele încheierii căsătoriei în circumstanțele descrise în speță?*

Speța 5

Ion și Maria au decis să se căsătorească. După oficierea căsătoriei Maria a aflat că Ion a fost deja căsătorit și s-a adresat unui avocat pentru o consultație referitor la posibilitatea declarării nule a căsătoriei din motivul că soțul nu i-a comunicat acest fapt înainte de încheierea căsătoriei.

1. *Analizați eroarea ca viciu de consimțământ la încheierea căsătoriei și determinați domeniul ei de aplicabilitate.*
2. *Stabiliți dacă eroarea asupra stării civile a celuilalt soț reprezintă sau nu un motiv de anulare a căsătoriei.*

Speța 6

Vasile, în vârstă de 19 ani, și Elena, în vârstă de 18 ani, se întâlneau de 3 luni. Tatăl Elenei este un om de afaceri cu relații în lumea interlopă. În urma unei discuții controversate cu tinerii, acesta a aflat că tinerii deja au întreținut raporturi sexuale. El l-a amenințat pe Vasile că dacă nu se va căsători cu Elena, viața acestuia va fi în pericol. Peste o lună s-a înregistrat căsătoria. După un an și 6 luni de la încheierea căsătoriei relațiile dintre soți s-au înrăutățit, iar Elena a depus o cerere de chemare

în judecată, prin care a solicitat desfacerea căsătoriei, partajul bunurilor dobândite în timpul căsătoriei și obligarea soțului la întreținerea copilului minor comun. Vasile a depus o cerere reconvențională, prin care a solicitat declararea căsătoriei nule pentru că a fost impus de tatăl Elenei să se căsătorească.

1. *Determinați structura violenței ca viciu de consimțământ la încheierea căsătoriei.*
2. *Stabiliți termenul de prescripție pentru invocarea violenței ca temei de anulare a actelor juridice, în general, și a căsătoriei, în special.*
3. *Soluționați litigiul în fond.*

Speta 7

Galina și Petru s-au căsătorit la 25.07.2020. Înainte de încheierea căsătoriei, Galina a trecut controlul medical și a aflat că nu va putea avea copii. Petru însă își dorea foarte mult să aibă cel puțin doi copii cu Galina. Cu toate acestea, Galina nu i-a comunicat lui Petru înainte de încheierea căsătoriei starea sănătății sale. După un an și jumătate, în urma unei discuții, Galina i-a spus lui Petru că nu va putea avea copii și că, de fapt, cunoștea acest lucru încă înainte de încheierea căsătoriei.

1. *Determinați natura juridică a viciului de consimțământ la încheierea căsătoriei și stabiliți domeniul de aplicabilitate a acestuia.*
2. *Propuneți soluții pentru soț în eventualitatea adresării acestuia pentru o consultație la un avocat.*

Speta 8

Cazacu Victor a depus o cerere de înregistrare a căsătoriei la OSC al sect. Buiucani, mun. Chișinău, cu cet. Țapeș Victora. În buletinul de identitate al lui Cazacu V. nu era ștampila care ar confirma că căsătoria anterioară a fost desfăcută. Șeful OSC l-a crezut pe cuvânt și a primit cererea, deoarece el a promis că în ziua fixată pentru înregistrarea căsătoriei va aduce certificatul de divorț.

Peste o lună de la data fixată pentru înregistrarea căsătoriei Vitor a prezentat hotărârea rămasă definitivă a instanței de judecată privind

divorțul din 15 februarie 2001. Însă s-a constatat că această hotărâre nu fusese înregistrată la OSC.

Decideți asupra acțiunilor OSC.

Speța 9

Cetățeanul Iordache și cetățeană Andronic s-au adresat cu o cerere de înregistrare a căsătoriei la OSC Buiucani. În cerere aceștia au solicitat înregistrarea căsătoriei a doua zi după depunerea cererii din motivul că Iordache urma să plece în misiune diplomatică pe trei ani în Franța, unde voia să o ia și pe Andronic, această circumstanță fiind confirmată prin actele justificative corespunzătoare.

1. *Ce trebuie să întreprindă OSC Buiucani și în baza cărui act legislativ acesta urmează să ia decizia?*
2. *Care sunt temeiurile ce justifică luarea unei decizii de micșorare sau majorare a termenului de înregistrare a căsătoriei? Sunt aceste temeiuri reglementate exhaustiv de legiuitor?*

Speța 10

Cetățeanul Busuioc și cetățeană Railean s-au adresat cu o cerere de înregistrare a căsătoriei la OSC Botanica. Peste câteva zile, la OSC se adresează cetățeană Mazur cu o cerere prin care solicită refuzarea înregistrării căsătoriei între Busuioc și Railean din motivul că ea locuiește împreună cu Busuioc de trei ani, duc o gospodărie comună, iar Busuioc a recunoscut paternitatea în privința copilului ei, deși aceștia nu și-au înregistrat căsătoria.

În fața acestor obiecțiuni, ce va decide funcționarul Oficiului Stare Civilă?

Speța 11

Manole A. și Enachi G. au depus la OSC o cerere de înregistrare a căsătoriei în baza căreia s-a stabilit ziua înregistrării căsătoriei. Deoarece Manole A. urma să plece peste hotare în legătură cu serviciul, la cererea comună a lor, data înregistrării căsătoriei a fost amânată cu o lună. Însă în legătură cu faptul că Enachi G. s-a îmbolnăvit de gripă,

ei nu s-au putut prezenta la OSC în ziua stabilită ulterior de ofițerul de stare civilă și au solicitat încă o dată amânarea înregistrării căsătoriei. În aceste circumstanțe, șeful OSC, apreciind motivele neprezentării și cererea lui Manole A. și Enachi G. ca neîntemeiate, a refuzat să mai amâne încă o dată ziua înregistrării căsătoriei. Drept urmare, Manole A. și Enachi G. au contestat în instanța de judecată acțiunile șefului OSC, iar în cererea de chemare în judecată au solicitat ca OSC să fie obligat să transfere ziua înregistrării căsătoriei lor.

1. *Analizați poziția șefului OSC invocând prevederile legale pertinente.*
2. *Soluționați litigiul în fond.*

Tema 4

Relațiile personale dintre soți

1. Noțiunea „relații personale dintre soți”
2. Corelația dintre relațiile personale și cele patrimoniale în dreptul familiei
3. Dreptul soților la alegerea numelui, domiciliului, profesiei sau îndeletnicirii, alte relații personale

Întrebări pentru evaluarea studenților

1. Definiți relațiile personale nepatrimoniale și evidențiați caracteristicile juridice ale acestora.
2. Stabiliți corelația dintre relațiile personale și cele patrimoniale în dreptul familiei. Determinați care dintre aceste două categorii de relații predomină în raporturile familiale și în reglementările juridice.
3. Determinați temeiul în baza căruia apar relațiile personale dintre soți.
4. Care sunt principiile ce guvernează relațiile personale dintre soți?
5. Descrieți felurile relațiilor personale dintre soți.
6. Care este conținutul dreptului soților de a soluționa de comun acord problemele vieții familiale?
7. Analizați conținutul juridic și efectele obligațiilor ce rezultă din relațiile personale nepatrimoniale dintre soți.
8. Descrieți cum influențează încheierea căsătoriei asupra cetățeniei pe care o are unul sau ambii soți, dacă acestea sunt diferite.
9. Determinați posibilitățile pe care le are fiecare dintre soți de a-și alege numele după încheierea căsătoriei.

Speța 1

Elena încă din copilărie dorea să devină stuardesă. O prietenă i-a comunicat că are o relație la o companie aeriană și ar putea să o ajute.

Însă soțul Elenei nu a fost de acord cu alegerea soției, fapt pentru care soții s-au certat. Peste două săptămâni soțul Elenei a aflat că aceasta totuși s-a adresat prietenei sale și urma deja să plece la cursuri de instruire. În aceste condiții, soțul Elenei i-a spus că dacă ea nu renunță la alegerea sa, el va solicita desfacerea căsătoriei prin divorț. În susținerea poziției sale, a argumentat că în calitate de soț este în drept să-i dea Elenei recomandări și indicații de orice natură. Argumentele soțului i s-au părut Elenei justificate și, în scopul de a păstra familia, ea a renunțat la dorința de a deveni stuardesă.

1. *Decideți asupra temeiniciei poziției soțului.*
2. *Descrieți esența dreptului soților de a-și alege profesia sau în-deletnicirea.*

Speța 2

Până la înregistrarea căsătoriei, soții Petrescu nu au încheiat un contract matrimonial. Însă după încheierea căsătoriei, la solicitarea soțului, soția a semnat un înscris, prin care se obliga ca niciodată să nu lucreze în calitate de asistent social, conform studiilor pe care le-a absolvit, ci doar să se ocupe de treburile casnice, creșterea și educarea copiilor. După câțiva ani soția s-a angajat în calitate de asistent social la Direcția protecție socială și ocrotirea familiei a unei primării. Soțul s-a adresat unui avocat pentru a-l consulta ce măsuri cu caracter juridic pot fi întreprinse în raport cu situația creată.

1. *Decideți asupra valabilității înscrisului semnat de soție.*
2. *Este posibilă includerea unei astfel de clauze în contractul matrimonial?*
3. *Decideți asupra soluției pe marginea situației descrise în speță.*

Speța 3

La încheierea căsătoriei, Angela, în pofida sfaturilor rudelor și prietenilor, a decis să-și păstreze numele de familie avut până la încheierea căsătoriei. Ulterior, soții au decis să dobândească cetățenie română, iar Angela, pentru a evita incomoditățile create în legătură cu perfectarea actelor, s-a adresat la Oficiul Stare Civilă cu o cerere de schimbare a numelui. Însă funcționarul Oficiului Stare Civilă a refuzat să-i satisfacă

cererea, invocând faptul că dreptul de schimbare a numelui soția deja l-a exercitat, iar consimțământul dat cu ocazia încheierii căsătoriei în ceea ce privește alegerea numelui este irevocabil.

1. *Decideți asupra temeiniciei refuzului OSC.*
2. *Stabiliți modalitatea juridică indicând actul legislativ concret, prin care unul dintre soți poate să-și schimbe numele în timpul căsătoriei.*

Tema 5

Regimul legal al bunurilor soților

1. Caracteristica generală a relațiilor patrimoniale dintre soți
2. Regimul legal al bunurilor soților
3. Împărțirea proprietății comune în devălmășie a soților
4. Răspunderea obligațională a soților

Întrebări pentru evaluarea studenților

1. Definiți relațiile patrimoniale dintre soți.
2. Definiți conceptul de regim legal al bunurilor soților.
3. Definiți dreptul de proprietate comună în devălmășie și evidențiați caracterele lui juridice.
4. Analizați modul de exercitare de către soți a posesiei, folosinței și dispoziției asupra bunurilor comune.
5. Determinați categoriile de bunuri personale ale soților.
6. Descrieți esența prezumției de mandat tacit reciproc dintre soți și stabiliți domeniul de aplicabilitate a acesteia.
7. Determinați efectele actelor de dispoziție ale unuia dintre soți asupra bunurilor imobile comune, fără acordul celuilalt soț.
8. Stabiliți dacă acțiunea privind partajarea bunurilor comune ale soților este sau nu prescriptibilă din punct de vedere extinctiv.
9. Care sunt temeiurile juridice în baza cărora proprietatea unui soț poate fi recunoscută proprietate comună a soților?
10. Determinați actul normativ care reglementează regimul juridic al bunurilor dobândite în timpul concubinajului.
11. Este posibilă amânarea partajului dintre soți/foștii soți?
12. Stabiliți regimul juridic al bunurilor dobândite de soți prin privatizare în timpul căsătoriei.

Speța 1

A și B s-au căsătorit la 10.02.2020. După un an de la încheierea căsătoriei C constituie în favoarea lui B cu titlu gratuit un drept de uzufruct

aupra pachetului majoritar de acțiuni dintr-o societate de construcții. Dividendele obținute de B la finele fiecărui an constituiau 120 000 euro.

Decideți asupra regimului juridic al acestui venit în sensul raportării lui la categoria bunurilor personale ale lui B sau a bunurilor comune ale soților.

Speța 2

Ion a cumpărat un lot de pământ pentru construcție în mun. Chișinău la prețul de 40 000 euro. După un an el se căsătorește cu Ana. Cu banii obținuți de la nuntă (10 000 euro) plus 50 000 euro bani personali ai lui Ion și 20 000 euro bani personali ai Anei, aceștia au construit o casă cu suprafața totală de 432 m.p. Peste 5 ani relațiile dintre soți s-au înrăutățit, iar traiul în comun a devenit imposibil. Astfel, soții decid să divorțeze. În procesul de divorț s-a pus problema partajului casei de locuit.

- 1. Decideți asupra naturii juridice a drepturilor fiecăruia dintre soți asupra casei de locuit.*
- 2. S-ar schimba situația dacă toți banii în construcția casei i-ar fi investit Ana?*
- 3. Decideți asupra modalității de soluționare a litigiului de partaj.*

Speța 3

Constantin, în vârstă de 30 de ani, nefiind divorțat de prima soție, trăiește de doi ani în concubinaj cu Elena. În această perioadă a cumpărat un apartament cu 2 odăi, un automobil și a depus în bancă un cont bancar în sumă de 200 mii lei pe numele copilului său născut de Elena.

Dorind să se căsătorească cu Elena, Constantin depune o cerere de divorț și de partajare a bunurilor dobândite în căsătorie cu Maria (casa, terenul agricol de 2 ha, un minitractor pentru prelucrarea pământului). Maria depune o cerere reconvențională, în care cere să fie incluse pentru partaj și bunurile procurate de Constantin în perioada cât el a concubinat cu Elena (apartamentul cu 2 odăi, automobilul și banii de pe contul bancar pe numele copilului).

- 1. Stabiliți regimul juridic al bunurilor dobândite de Constantin cu Maria și a bunurilor dobândite de Constantin cu Elena.*

2. *Decideți care bunuri urmează a fi partajate la desfacerea căsătoriei dintre Constantin și Maria.*
3. *Sunt oare reglementate de legislația familială drepturile patrimoniale ale concubinilor?*
4. *Soluționați litigiul în fond.*

Speța 4

Art. 40 alin. (2) din Codul familiei prevede că „în cazul restabilirii căsătoriei, se consideră că aceasta nu a fost întreruptă. Bunurile dobândite în perioada de absență a unuia dintre soți aparțin soțului care le-a dobândit”.

Expuneți-vă părerea față de corelația dintre norma juridică citată mai sus și prevederea art. 19 alin. (1) din Codul familiei care prevede că „bunurile dobândite de către soți în timpul căsătoriei sunt supuse regimului proprietății în devălmășie”.

Speța 5

În anul 2015 A fondează o societate cu răspundere limitată. Obiectul de activitate – construcția locuințelor. În 2020, activele societății se estimau la 230 000 000 lei. În ianuarie 2021 A se căsătorește cu B. Din cauza crizei financiare care a afectat grav sectorul construcției locuințelor, în anul 2022 A decide să-și vândă partea socială din SRL unui investitor străin. Împreună cu potențialul cumpărător, A s-a prezentat la notar. După autentificarea contractului și înregistrarea sa la Agenția Servicii Publice, A a investit suma obținută de 200 000 000 lei în două terenuri, trei case de locuit, cinci spații comerciale și două autoturisme de lux. Restul banilor i-a depus în depozit la bancă. Peste un an relațiile dintre soți se înrăutățesc, astfel încât traiul în comun devine imposibil. Soția B, depunând cerere de divorț, a solicitat și partajarea averii, pretinzând la ½ cotă-parte din toată averea dobândită în timpul căsătoriei.

1. *Determinați obiectul partajului în această speță.*
2. *Ce obiecții ar putea înainta A față de pretențiile reclamantei?*
3. *Soluționați litigiul în fond. Argumentați răspunsul.*

Speța 6

În anul 2020 între A, în calitate de donator, și B, în calitate de donatar, a fost încheiat un contract de donație condiționată. Suma donației – 1 000 000 lei. Condiția – din banii donați B urma să construiască o casă pe terenul care-i aparținea cu drept de proprietate lui și soției sale, iar o treime din casă să o înregistreze cu drept de proprietate pentru A. Costul total al lucrărilor de construcție -- 1 200 000 lei. După ridicarea construcției și darea acesteia în exploatare, B s-a adresat la I.P. „Cadastrul Bunurilor Imobile” pentru a înregistra dreptul de proprietate asupra casei, prezentând actele necesare, inclusiv contractul de donație. Registratorul a înregistrat 1/3 din casă după donator, iar 2/3 ca proprietate comună în devălmășie a soților.

Sunt corecte acțiunile registratorului? Argumentați răspunsul.

Speța 7

Conform hotărârii instanței de judecată din 25 octombrie 2024, soții Voinovan au divorțat. Bunurile proprietate comună în devălmășie a lor nu au fost împărțite. La 26 octombrie 2024 soția își cumpără un automobil. Peste o lună soțul se adresează în instanță cu o cerere privind partajarea bunurilor proprietate comună în devălmășie. În lista bunurilor este inclus și automobilul procurat de soție la 26.10.2024, soțul invocând faptul că acesta este procurat din banii lor comuni.

- 1. Stabiliți regimul juridic al bunurilor dobândite de către soți din data pronunțării hotărârii privind divorțul până la data venirii acesteia irevocabile.*
- 2. Decideți asupra posibilității partajului automobilului în cazul dat. Argumentați răspunsul.*
- 3. Care va fi soluția în cazul în care automobilul ar fi fost cumpărat din banii soțului, dar înregistrat în registrul de publicitate pe numele soției în perioada dintre data pronunțării hotărârii de divorț și data devenirii acesteia irevocabile?*

Speța 8

Prin hotărârea Judecătoriei Drochia din 27 septembrie 2020 cetățeanul Dulgheru a fost declarat mort. Cererea privind declararea morții a depus-o soția acestuia, care a indicat faptul că în anul 2016 acesta a plecat la muncă în Italia, iar din 2017 nu a primit știri de la el. Ulterior, la 23 octombrie 2020, soția lui Dulgheru se adresează instanței de judecată cu o cerere suplimentară, solicitând rectificarea datei de declarare a morții, invocând faptul că a primit o telegramă din Italia, în care se menționa despre decesul soțului său într-un accident aviatic produs la 29 ianuarie 2019.

Instanța de judecată a emis o încheiere, prin care a admis cererea petiționarei, indicând ca dată a decesului ziua de 29 ianuarie 2019. După aceasta soția a vândut autoturismul personal al soțului dobândit prin donație de la un prieten din Germania, un lot de teren proprietate comună, 3 tone de vin, iar un tablou al unui pictor celebru donat soților la nuntă l-a schimbat pe o mașină de spălat.

La 30 decembrie 2020 Dulgheru se întoarce acasă. Adresându-se cu cerere de anulare a hotărârii declarative de moarte, acesta a menționat că, de fapt, el și-a procurat bilet la avion, însă a întârziat, iar compania din eroare a trimis telegrama respectivă. Totodată, a solicitat declararea nulă a tuturor actelor de dispoziție încheiate de soție în lipsa sa.

1. *Determinați regimul juridic al bunurilor dobândite de soți:*

- a) *în perioada de timp cuprinsă între data primirii ultimelor știri despre soțul dispărut și data rămânerii irevocabile a hotărârii judecătorești privind declararea persoanei absentă fără veste;*
- b) *în perioada de timp cuprinsă între data rămânerii irevocabile a hotărârii judecătorești privind declararea persoanei absentă fără veste și data apariției persoanei declarată absentă fără veste;*
- c) *în perioada de timp cuprinsă între data primirii ultimelor știri despre soțul dispărut în împrejurări care prezentau o primejdie de moarte sau care dau temei de a presupune că a decedat în urma unui accident și data rămânerii irevocabile a hotărârii judecătorești privind declararea persoanei moartă.*

2. *Care sunt condițiile încheierii actelor de dispoziție în privința*

bunurilor mobile și imobile comune ale soților în situațiile descrise la pct. 1?

3. *Stabiliți efectele actelor de dispoziție încheiate de soție și decideți referitor la fiecare act în parte dacă cererea soțului va fi admisă.*

Speța 9

În 2018, în favoarea lui Ion a fost constituit prin testamentul tatălui său un drept de abitație asupra casei de locuit din Chișinău, nuda proprietate fiind transmisă surorii sale Maria.

În luna septembrie 2019 Ion se căsătorește cu Elena, iar în luna iunie 2020 în familia lor se naște primul copil.

Deoarece relațiile dintre Ion și Maria nu erau foarte călduroase, aceasta s-a adresat cu o cerere de chemare în judecată, prin care a solicitat evacuarea lui Ion și a membrilor familiei sale din casa de locuit, invocând faptul că ea este proprietară.

Avocatul lui Ion a indicat în referință că dreptul de abitație a fost constituit viager, iar conform art. 635 alin. (2) Cod civil *titularul dreptului de abitație are dreptul să locuiască în locuința unei alte persoane împreună cu soțul și copiii săi chiar dacă nu a fost căsătorit sau nu avea copii la data la care s-a constituit abitația, precum și împreună cu părinții ori cu alte persoane aflate în întreținere.*

În fața acestor obiecții ce va decide justiția?

Speța 10

În procesul de partajare a bunurilor dobândite în timpul căsătoriei, în valoare de 2 milioane 350 mii lei, fosta soție a solicitat să-i fie mărită cota-parte în proprietatea comună, deoarece instanța a stabilit locul de trai al celor doi copii comuni ai soților la ea. Mai mult ca atât, reclamanta a solicitat să-i fie atribuite ei din proprietatea comună automobilul, garajul și vila, argumentând cerința sa prin faptul că cei doi copii au nevoie de odihnă în timpul verii, iar cu automobilul aceasta îi va duce la vilă, iar garajul îi trebuie pentru a ține acolo automobilul și unele produse alimentare pe care urmează să le păstreze în beciul din garaj.

Soțul a recunoscut parțial acțiunea, obiectând în privința pretențiilor de atribuire în proprietatea exclusivă a soției a automobilului și a garajului, invocând faptul că automobilul și garajul le-a cumpărat din banii obținuți ca onorariu pentru dreptul de autor la publicarea unei lucrări științifice. Totodată, soțul a mai solicitat să fie incluse în categoria bunurilor care urmau a fi partajate bijuteriile soției, în sumă de 106 mii lei, care rămăseseră la aceasta.

1. *Determinați obiectul partajului.*
2. *Decideți dacă bunurile dobândite din onorariul pentru dreptul de autor sau inventator sunt personale sau comune.*
3. *Sunt argumentate cerințele soțului referitor la includerea în obiectul partajului și a bijuteriilor soției?*
4. *Soluționați litigiul în fond.*

Tema 6

Regimul contractual al bunurilor soților

1. Noțiunea, forma și conținutul contractului matrimonial
2. Modificarea și rezilierea contractului matrimonial
3. Încetarea și declararea nulității contractului matrimonial

Întrebări pentru evaluarea studenților

1. Definiți contractul matrimonial și descrieți caracterele lui juridice.
2. Analizați elementele contractului matrimonial.
3. Expuneți temeiurile de modificare a contractului matrimonial.
4. Expuneți temeiurile de reziliere a contractului matrimonial.
5. Descrieți împrejurările în care încetază contractul matrimonial.
6. Arătați subiecții care pot cere declararea nulității contractului matrimonial.

Speța 1

Anton și Alexandra au decis să se căsătorească. Pentru a evita diferite probleme de ordin patrimonial în timpul căsătoriei, s-au înțeles să meargă la notar pentru a încheia un contract matrimonial. Acest lucru ei l-au făcut până a depune declarația de căsătorie.

În contractul încheiat era specificat, printre altele, că în cazul divorțului Anton va primi doar 40% din averea dobândită în timpul căsătoriei, precum și faptul că cheltuielile de autentificare a contractului de 2000 lei și cele legate de căsătorie le va suporta în întregime tot el.

Peste 5 ani de viață în comun soții au decis să divorțeze. În procesul divorțului Anton a înaintat o acțiune privind nulitatea contractului matrimonial pentru motivul că el a fost încheiat până la depunerea declarației de căsătorie. Pe lângă aceasta, el a solicitat suma de 1000 lei, adică jumătate din taxa notarială, și 30 000 lei sau jumătate din cheltuielile legate de nuntă, pentru motivul că contractul matrimonial nu putea să prevadă clauze ce și-ar produce efecte până la încheierea căsătoriei.

1. *Din ce moment poate fi încheiat contractul matrimonial?*
2. *Din ce moment produce efecte contractul matrimonial?*
3. *Poate sau nu poate să conțină contractul matrimonial clauze care să nu se refere la regimul bunurilor viitorilor soți, însă să-și producă efecte până la încheierea căsătoriei?*
4. *Soluționați speța.*

Speța 2

Vasile (21 ani) și Mihaela (17 ani) au reușit să obțină permisiunea pentru încheierea căsătoriei. Așa cum Mihaela provenea dintr-o familie foarte înstărită, părinții ei au insistat asupra încheierii unui contract matrimonial. La notar contractul a fost semnat de Mihaela în baza acordului în scris al părinților.

În contract era specificat, printre altele, că Vasile, spre deosebire de Mihaela, se obligă să asigure un venit lunar egal cu venitul mediu pe economie, necesar pentru cheltuielile casnice.

După încheierea căsătoriei Vasile a înaintat o acțiune privind declararea nulității contractului pentru motivul că el a fost încheiat de către o persoană care nu avea capacitatea s-o face, precum și pentru motivul că el reflecta nu voința Mihaelei, ci a părinților ei.

1. *Este sau nu valabil contractul matrimonial încheiat de un minor cu acordul părinților?*
2. *Poate fi declarat nul un contract matrimonial care să prevadă doar pentru un soț obligația de asigurare a veniturilor necesare pentru cheltuieli casnice?*
3. *Poate fi declarat nul un contract matrimonial pentru motivul că el, de fapt, reflectă voința părinților unuia dintre soți?*
4. *Soluționați speța.*

Speța 3

Gheorghe și Andreea, căsătorindu-se, au încheiat un contract matrimonial. Acesta conținea inclusiv următoarele clauze:

- în caz de deces al soțului toate bunurile comune vor reveni soției, iar în caz de deces al soției toate bunurile comune vor reveni câte jumătate fiecăreia din părti;

- în caz de naștere a copiilor soțul se va ocupa de îngrijirea și educarea acestora, iar soția va fi obligată să lucreze pentru a asigura veniturile necesare;
  - în cazul în care soțul va deveni incapabil de muncă, atunci soția îi va asigura o întreținere egală cu salariul minim pe economie, iar în cazul în care soția va deveni incapabilă de muncă, atunci soțul îi va asigura o întreținere egală cu un salariu mediu pe economie;
  - dacă căsătoria va fi desfăcută ca efect al încălcării obligației de fidelitate conjugală de către soț, atunci el va primi doar 10% din bunurile comune, iar dacă aceeași obligație o va încălca soția, atunci ea se va alege cu 45% din bunurile comune;
  - dacă se va ajunge la divorț și vor exista copii minori, atunci soțul, cu care vor rămâne copiii pentru îngrijire, va primi 80% din bunurile comune.
1. *Argumentați dacă în fiecare caz aparte s-a încălcat sau nu principiul egalității în drepturi și obligații a soților.*
  2. *Arătați care din clauzele contractului matrimonial sunt valabile și care nu.*

Speța 4

Mihai și Vasilisa s-au căsătorit. Ei au încheiat un contract matrimonial. În contract era specificat că toate bunurile dobândite în timpul căsătoriei vor fi proprietate personală. Cu toate acestea, în primii 15 ani de căsătorie, pentru fiecare erau stabilite niște obligații specifice. Și anume: pentru cheltuielile casnice și întreținerea copiilor Vasilisa, indiferent dacă va lucra sau nu, lunar trebuia să asigure din contul părinților săi înstăriți câte 2500 și, respectiv, 1500 lei pentru fiecare copil în caz de naștere. Mihai din contul afacerilor sale trebuia să asigure lunar câte 5000 lei și, respectiv, 1500 lei pentru fiecare copil în caz de naștere.

1. *Expuneți ce împrejurări trebuie să fie întrunite pentru a putea cere modificarea contractului.*
2. *Expuneți ce împrejurări trebuie să fie întrunite pentru a putea cere rezoluțiunea contractului.*
3. *Arătați în situația descrisă ce împrejurări ar putea fi invocate pentru modificarea sau rezoluțiunea contractului și cine din părți ar putea cere acest lucru.*

Speța 5

Tudor și Maria, fiind căsătoriți de câțiva ani, la nașterea fiului Ionel au încheiat un contract matrimonial, în care au stabilit că toate bunurile dobândite după autentificarea notarială a contractului le vor aparține soților cu drept de proprietate personală. Soțul își asumă cheltuielile pentru întreținerea casei, automobilului, odihnei de vacanță etc., soției revenindu-i obligațiile casnice, îngrijirea și educația copilului până când acesta va împlini vârsta de 18 ani., iar după această dată soția se va angaja la muncă și va participa la cheltuielile familiale în măsura posibilităților. Peste 7 ani copilul a mers la școală, iar soția s-a angajat la muncă, având un salariu de 10000 de lei lunar. Deoarece ea nu reușea să se ocupe de treburile casnice, a angajat o femeie și a cerut soțului să o plătescă cu salariul minim. Soțul a refuzat, invocând prevederile contractului, în care nu erau prevăzute cheltuieli pentru femeia casnică. Discuțiile dintre ei nu au dus la o înțelegere și soția s-a adresat în instanța de judecată pentru modificarea contractului matrimonial.

1. *Arătați dacă în contractul matrimonial pot fi incluse clauze pentru un anumit termen.*
2. *Indicați ce împrejurări pot fi invocate ca temeiuri pentru modificarea contractului matrimonial.*
3. *Soluționați speța argumentând răspunsul.*

Tema 7

Încetarea căsătoriei

1. Încetarea căsătoriei în urma decesului unuia dintre soți sau a declarării pe cale judecătorească a decesului unuia dintre soți
2. Desfacerea căsătoriei prin divorț ca modalitate de încetare a căsătoriei
3. Desfacerea căsătoriei la Oficiul Stare Civilă la cererea unuia dintre soți sau la cererea ambilor soți
4. Desfacerea căsătoriei prin acordul soților la notar
5. Desfacerea căsătoriei în instanța de judecată. Pretențiile care se soluționează în procesul de divorț
6. Momentul încetării căsătoriei și efectele juridice ale încetării căsătoriei

Întrebări pentru evaluarea studenților

1. Expuneți modalitățile de încetare a căsătoriei.
2. Descrieți concepțiile juridice privind divorțul.
3. Analizați desfacerea căsătoriei la Oficiul Stare Civilă.
4. Analizați desfacerea căsătoriei prin acordul soților la notar.
5. Descrieți împrejurările de desfacere a căsătoriei în instanța de judecată.
6. Indicați ordinea de examinare a litigiilor apărute între soți în procesul de divorț.
7. Expuneți efectele juridice ale încetării căsătoriei.
8. Evaluați normele privind momentul încetării căsătoriei și faceți propuneri în domeniu.

Speța 1

Andrei și Diana sunt căsătoriți din 2018. În 2023, fiind însărcinată în luna a șasea, Diana a depus o cerere de chemare în judecată de divorț. În motivarea ei a indicat că dorește divorțul din motivul că iubește un alt bărbat cu care vrea să se căsătorească. Instanța de judecată a restituit

cererea din motiv că nu poate fi depusă în perioada cât soția este însărcinată. Diana a atacat încheierea instanței de judecată la Curtea de Apel.

1. *Explicați dacă sarcina soției este un impediment absolut sau nu pentru desfacerea căsătoriei.*
2. *Expuneți-vă părerea dacă dorința de a încheia căsătoria cu o altă persoană este sau nu un temei pentru desfacerea căsătoriei.*
3. *Ce decizie va lua Curtea de Apel?*

Speța 2

Grigore și Anca sunt căsătoriți din 2015. În 2022 Grigore a depus o cerere de chemare în judecată, solicitând desfacerea căsătoriei pentru motivul că nu vede cum ar putea conviețui în continuare. Nefiind de acord cu desfacerea căsătoriei, Anca a solicitat un termen de împăcare. Instanța de judecată, printr-o încheiere, a stabilit un termen de 5 luni.

La expirarea termenului Grigore a insistat ca să fie desfăcută căsătoria, însă Anca s-a expus în sensul că acordarea unui nou termen s-ar putea solda până la urmă cu împăcarea părților. Instanța de judecată, ținând cont de părerea Ancăi, prin încheiere a mai stabilit un termen de împăcare de 5 luni.

Grigore a atacat ultima încheiere a instanței de judecată la Curtea de Apel, invocând faptul că prin amânarea la nesfârșit a emiterii hotărârii de divorț se încalcă dreptul lui la obținerea divorțului și a solicitat casarea încheierii instanței de fond cu emiterea unei hotărâri de desfacere a căsătoriei.

1. *Argumentați dacă instanța de judecată are dreptul, în condițiile în care consideră că stabilirea unui termen de împăcare ar putea duce la păstrarea familiei, să stabilească mai multe astfel de termene de la o lună la șase luni.*
2. *Ce decizie va lua Curtea de Apel?*

Speța 3

Arcadie și Natalia sunt căsătoriți din 2016. În 2022 Natalia a fost condamnată pentru sustragere în proporții deosebit de mari la 10 ani privațiune de libertate. În 2023 Natalia a expediat la OSC de la domiciliul soțului o cerere de desfacere a căsătoriei în baza art. 36 alin. (2)

pct.c) din Codul familiei. Însă OSC i-a dat un răspuns negativ pentru motivul că în baza temeiului invocat poate solicita divorțul doar soțul aflat în libertate.

Natalia a atacat în instanța de judecată refuzul OSC de a înregistra divorțul, invocând că acesta încalcă principiul egalității în drepturi a cetățenilor prevăzut în Constituția Republicii Moldova.

1. *Expuneți-vă părerea dacă stabilirea doar pentru soțul aflat în libertate a dreptului de a cere desfacerea căsătoriei la OSC în mod simplificat constituie sau nu o încălcare a principiului egalității în drepturi a cetățenilor.*
2. *Care va fi soluția instanței de judecată?*

Speța 4

Anastasia și Ion sunt căsătoriți din 2016. În 2022 Anastasia a depus o cerere de divorț în instanța de judecată. În ședința de judecată Ion a solicitat respingerea acțiunii pentru motivul că între soți există o armonie și nu vede ce ar putea împiedica menținerea în continuare a familiei. La rândul său, Anastasia a declarat că, într-adevăr, în familie există o armonie perfectă, însă ea a hotărât să obțină divorțul pentru a-și propune alte obiective în viață.

1. *Argumentați dacă cele invocate de către Anastasia constituie sau nu un motiv întemeiat pentru desfacerea căsătoriei.*
2. *Care va fi soluția instanței de judecată?*

Speța 5

Adriana și Gheorghe sunt căsătoriți din 2018. În 2020 Adriana a născut un băiat, iar în 2022 a depus o cerere de divorț, înaintând doar acest capăt de cerere.

În urma examinării cauzei, instanța de judecată a admis acțiunea. Gheorghe a depus o cerere de apel. În apel el a invocat faptul că instanța de judecată trebuia, de asemenea, să pună în discuție problema stabilirii locului de trai al copilului și a cuantumului pensiei de întreținere ce urmează a fi achitată. El a solicitat admiterea apelului cu casarea hotărârii instanței de fond și retrimiteră pricinii la o nouă examinare.

1. *Care litigii mai pot fi examinate în instanța de judecată împreună cu cel de divorț?*
2. *În cazul în care părțile nu cer, instanța de judecată e obligată sau nu din oficiu să pună în discuție și alte aspecte?*
3. *Care va fi decizia Curții de Apel? Argumentați.*

Speța 6

Natalia și Grigore sunt căsătoriți din 1994. În 1996 Natalia a născut un băiat pe nume Alexandru, iar în 2018 a depus o cerere de divorț. La 20 aprilie 2018, printr-o hotărâre, care nu a fost atacată, instanța de judecată a admis acțiunea înaintată, însă așa și nu a expediat la OSC un exemplar al acesteia.

În octombrie 2018 Grigore a încheiat căsătorie în România cu Romina, iar în ianuarie 2019 el a decedat.

În Republica Moldova pe numele lui Grigore erau înregistrate două apartamente. Romina a depus la notar în Republica Moldova o cerere de acceptare a succesiunii. Aflând despre aceasta, Alexandru a înaintat în instanța de judecată o acțiune privind declararea nulității căsătoriei încheiate între Grigore și Romina. Ca temei el a invocat faptul că Grigore nu putea încheia o nouă căsătorie, până nu a fost înregistrată la OSC desfacerea celei precedente. Iar hotărârea de desfacere a căsătoriei din 20 aprilie 2018, nefiind expediată de către instanța de judecată la OSC, nu putea produce efecte.

1. *Din ce moment se consideră desfăcută căsătoria?*
2. *Argumentați dacă o hotărâre de divorț, neexpedită la OSC, produce efecte erga omnes sau doar în raport cu părțile participante la litigiu.*
3. *Ce decizie va lua instanța de judecată pe marginea acțiunii de declarare a nulității căsătoriei?*

Speța 7

În urma neînțelegerilor dintre ei, Ana și Victor, care aveau 2 copii în vârstă de 5 și 7 ani, au hotărât să divorțeze. Fiind oameni înstăriți, ei s-au adresat la notarul din localitate cu o cerere de desfacere a căsătoriei prin acordul soților. Cererea viza acordul soților privind par-

tajarea bunurilor comune și determinarea domiciliului copiilor minori cu mama.

La expirarea termenului stabilit de lege soții s-au prezentat la notar pentru desfacerea căsătoriei. Ei au semnat contractul de partajare a bunurilor comune (prin care evident se micșora bunăstarea soției), acordul privind determinarea domiciliului copiilor minori cu mama, dar au refuzat să semneze contractul privind plata pensiei de întreținere. Notarul a respins cererea de desfacere a căsătoriei în temeiul art. 42 alin. (1) lit. e) din Legea nr.246/2018 privind procedura notarială.

- 1. Decideți dacă, la desfacerea căsătoriei prin acordul comun, soții sunt obligați sau nu să încheie contractul privind plata pensiei de întreținere.*
- 2. Poate fi contestat refuzul notarului în cazul dat?*
- 3. Cum poate fi desfăcută căsătoria dacă notarul a respins cererea?*

Tema 8

Nulitatea căsătoriei

1. Noțiunea de căsătorie nulă și cauzele de nulitate
2. Subiectele dreptului la acțiunea de declarare a căsătoriei nule
3. Efectele nulității căsătoriei

Întrebări pentru evaluarea studenților

1. Definiți nulitatea căsătoriei.
2. Analizați accepțiunile căsătoriei nule.
3. Descrieți cauzele de nulitate a căsătoriei.
4. Indicați subiecții acțiunii în nulitate și împrejurările în care ei pot înainta astfel de acțiuni.
5. Descrieți efectele nulității în cazul căsătoriei putative.

Speța 1

Arcadie, cu domiciliu la Strășeni, și Aliona, cu domiciliu la Ungheni, și-au înregistrat în aprilie 2019 căsătoria la Călărași.

Vasile, o persoană îndrăgostită de Aliona, a înaintat în instanța de judecată o acțiune privind declararea nulității căsătoriei. Ca temei el a invocat prevederile art. 334 Cod civil, conform cărora sunt nule actele juridice care contravin normelor imperative. După părerea lui, normele din Codul familiei care prevăd locul unde poate fi încheiată căsătoria sunt unele imperative și încălcarea lor oferă posibilitatea solicitării nulității actului juridic.

1. *Este sau nu aplicabil art. 334 Cod civil la situațiile de nulitate a căsătoriei reglementate de Codul familiei?*
2. *Nerespectarea prevederilor referitoare la locul încheierii căsătoriei poate servi sau nu ca temei pentru a solicita declararea nulității actului de căsătorie?*
3. *Orice persoană poate solicita declararea nulității unui act juridic, chiar dacă suntem în prezența unei nulități absolute?*
4. *Ce decizie va lua instanța de judecată? Argumentați.*

Speța 2

Antonela, născută în 2000, de la vârsta de 16 ani se ocupa cu activitatea de întreprinzător. În mai 2017, printr-o hotărâre a administrației publice locale, ea a fost emancipată, obținând capacitate deplină de exercițiu.

În toamna anului 2017 ea și-a înregistrat căsătoria cu Eugen, în vârstă de 22 de ani.

În decembrie 2017 autoritatea tutelară a înaintat o acțiune privind declararea nulității căsătoriei pentru motivul că Antonela nu avea vârsta legal admisă pentru încheierea unui astfel de act.

- 1. Dobândirea capacității depline de exercițiu înlătură sau nu efectele prevederii legale referitoare la vârsta minimă pentru încheierea căsătoriei?*
- 2. Dacă se va constata că a fost încălcată vreo condiție de fond pentru încheierea căsătoriei, atunci instanța de judecată are dreptul sau este obligată să declare nulă căsătoria?*
- 3. În cazul declarării nulității căsătoriei, Antonela ar pierde sau nu și capacitatea deplină de exercițiu?*
- 4. Ce decizie va emite instanța de judecată? Argumentați.*

Speța 3

Arcadie se întâlnea cu Alexandra. Ultima i-a dat de înțeles că părinții ei sunt proprietari a două uzine din Chișinău. În 2018 Arcadie și Alexandra au încheiat căsătoria. Însă ulterior Arcadie a înțeles că părinții Alexandrei nu au nicio uzină, iar veniturile lor sunt destul de modeste.

Arcadie a înaintat o acțiune privind declararea nulității căsătoriei pentru motivul că el a fost indus în eroare de către Alexandra în ce privește starea materială a părinților ei, pentru a-l determina să încheie cu ea căsătoria.

- 1. Expuneți ce împrejurări ar putea fi invocate ca vicii al consimțământului la încheierea căsătoriei.*
- 2. Eroarea în ce privește starea materială a viitorului soț poate fi invocată ca viciu de consimțământ sau nu?*
- 3. Ce decizie va adopta instanța de judecată? Argumentați.*

Speța 4

Mihai, fiind îndrăgostit de Mariana, în 2017 a impus-o să se căsătorească cu el prin amenințarea cu divulgarea unor informații compromițătoare despre ea.

În 2019, în urma unor investigații, procuratura a stabilit inclusiv circumstanțele în care a fost încheiată căsătoria dintre Mihai și Mariana. De aceea autoritatea tutelară a înaintat o acțiune în instanța de judecată privind declararea nulității căsătoriei.

În procesul examinării cauzei Mariana a declarat că pe parcurs între ea și Mihai a apărut o relație ca între soț și soție și, respectiv, ea nu dorește încetarea căsătoriei.

1. *În ce împrejurări poate cere autoritatea tutelară declararea nulității căsătoriei?*
2. *Poate cere sau nu autoritatea tutelară declararea nulității căsătoriei încheiate cu vicierea consimțământului, dacă cel al cărui consimțământ a fost viciat nu o dorește?*
3. *Ce decizie va adopta instanța de judecată? Argumentați.*

Speța 5

Vasile se întâlnea cu Cristina. El avea creditori, cărora le era dator cu o sumă de 200 000 lei. În 2018, când Vasile și Cristina au decis să încheie căsătoria, ultima i-a ascuns lui Vasile faptul că suferă de o boală gravă ce necesită cheltuieli permanente costisitoare pentru tratament. Despre aceasta Vasile a aflat deja după încheierea căsătoriei, atunci când a apărut problema de a găsi surse pentru tratament.

În momentul când creditorii lui Vasile i-au cerut achitarea datoriei, el i-a informat că nu o poate face, deoarece aproape toate veniturile familiei se cheltuie pentru tratamentul Cristinei. În situația dată, Gheorghe, căruia Vasile îi datora 80 000 lei, a înaintat o acțiune privind declararea nulității căsătoriei în baza art. 42 alin. (1) pct. c) din Codul familiei, invocând faptul că i-au fost substanțial lezate interesele prin încheierea căsătoriei dintre Vasile și Cristina. Alexandru, căruia Vasile îi datora 70 000 lei, a înaintat o acțiune oblică în numele lui Vasile, solicitând declararea nulității căsătoriei pentru motivul că a fost încălcată o condiție de fond la încheierea ei.

1. *Argumentați dacă poate sau nu să fie înaintată o acțiune în baza art. 42 alin. (1) pct. c) din Codul familiei în situația când un soț nu a fost informat despre starea sănătății celuilalt.*
2. *Decideți dacă în situația descrisă creditorii soțului neinformați despre starea sănătății celuilalt pot sau nu să înainteze o acțiune oblică.*
3. *Ce decizii va adopta instanța de judecată? Argumentați.*

Speța 6

Eva, cetățeană a SUA, urmărind scopul de a obține cetățenia Republicii Moldova, a încheiat o căsătorie cu Artur, cetățean al Republicii Moldova, neinformându-l pe ultimul despre intențiile sale reale.

Evident, între Eva și Artur așa și nu s-au creat relații de familie normale. Cu toate acestea, Artur nu a solicitat desfacerea căsătoriei. În perioada respectivă Eva a procurat în Chișinău un apartament cu 3 camere ce costa 65 000 euro.

După ce a obținut cetățenia Republicii Moldova, Eva a înaintat o acțiune privind declararea nulității căsătoriei pentru motivul că era fictivă și recunoașterea apartamentului ca proprietate a ei personală, fiindcă a fost procurat exclusiv din veniturile sale.

1. *Expuneți cine poate solicita nulitatea în cazul unei căsătorii fictive.*
2. *Argumentați dacă față de situația indicată în speță pot fi aplicate prevederile art. 328 și 334 Cod civil, reieșind din care constatarea nulității absolute o poate cere orice persoană.*
3. *Ce decizie va adopta instanța de judecată? Argumentați.*

Speța 7

Eva, cetățeană a SUA, urmărind scopul de a obține cetățenia Republicii Moldova, a încheiat o căsătorie cu Artur, cetățean al Republicii Moldova, neinformându-l pe ultimul despre intențiile sale reale.

Evident, între Eva și Artur așa și nu s-au stabilit relații de familie normale. Peste patru ani de zile, după ce Eva a obținut cetățenia Republicii Moldova, iar comportamentul ei nu s-a schimbat, Artur a solicitat nulitatea căsătoriei și lipsirea ei de cetățenia Republicii Moldova.

1. *Expuneți dacă anularea unei căsătorii fictive produce efecte și asupra unor drepturi de altă natură decât cele civile dobândite.*
2. *Ce decizie va adopta instanța de judecată? Argumentați.*

Speța 8

Angela (16 ani) provenea dintr-o familie foarte modestă după venituri. Tudor, băiatul care o iubea, a falsificat acordul autorităților locale pentru a putea încheia căsătoria.

După încheierea căsătoriei, Angela s-a ales cu toate cele necesare pentru a fi fericită: un soț care o iubea și foarte înstărit; o sarcină ce promitea nașterea unui copil sănătos și foarte dorit.

Cu toate acestea, în urma unor investigații, s-a aflat adevărul despre actul falsificat și autoritatea tutelară a înaintat o acțiune privind declararea nulității căsătoriei. Instanța de judecată a admis acțiunea și a anulat căsătoria, indicând în partea motivantă a hotărârii că ea are dreptul și nu obligația de a respinge acțiunea privind declararea nulității în cazul în care soțul minor este împotriva.

1. *Argumentați dacă norma prevăzută în art. 43 alin. (2) din Codul familiei stabilește un drept sau o obligație pentru instanța de judecată de a respinge acțiunea înaintată.*
2. *Ce decizie trebuie să ia instanța de judecată în situația descrisă? Argumentați.*

Tema 9

Atestarea provenienței copiilor

1. Stabilirea filiației față de mamă
2. Stabilirea filiației față de tată:
  - a) recunoașterea benevolă a paternității;
  - b) stabilirea paternității în instanța judecătorească
3. Contestarea paternității și a maternității.

Întrebări pentru evaluarea studenților

1. Numiți temeiurile apariției drepturilor și obligațiilor părintești.
2. Definiți filiația și stabiliți corelația dintre această noțiune și noțiunile de maternitate și paternitate.
3. Care este autoritatea competentă să stabilească filiația?
4. Care sunt actele ce necesită a fi prezentate pentru înregistrarea nașterii?
5. Care este procedura de stabilire a filiației dacă părinții nu sunt căsătoriți?
6. Care este procedura de stabilire a filiației dacă părinții sunt căsătoriți?
7. Când poate fi făcută declarația de recunoaștere benevolă a paternității? Este necesar și acordul mamei în acest sens?
8. Este posibilă depunerea declarației de recunoaștere a paternității în timpul gravidității mamei?
9. Cine poate fi reclamant al acțiunii în stabilirea filiației?
10. Determinați persoanele care se înscriu în calitate de părinți ai copilului dacă acesta a fost născut în urma aplicării metodelor de reproducere umană asistată medical.
11. Analizați cadrul legislativ care reglementează posibilitatea aplicării metodelor de reproducere umană asistată medical.
12. Descrieți situațiile care exclud contestarea paternității.
13. Stabiliți dacă acțiunea în stabilirea/contestarea paternității este sau nu prescriptibilă sub aspect extinctiv.

Speța 1

Maria, care a conceput un copil cu aplicarea metodei de reproducere asistată medical, a născut la maternitatea nr.1 din Chișinău, stabilindu-și filiația față de copil împreună cu soțul ei. Peste 5 ani un lucrător medical de la maternitatea nr.1 a informat-o că la naștere copilul i-a fost schimbat și i-a spus chiar cu cine anume.

Decideți asupra posibilității contestării maternității și argumentați răspunsul reieșind din legislația în vigoare.

Speța 2

Andrei s-a căsătorit cu Elena în mai 2016 și au locuit împreună până la 20 octombrie 2016, după care el a plecat la lucru în Franța. În ianuarie 2018 soția acestuia a născut un copil. Întorcându-se acasă în aprilie 2018, Andrei a aflat că este înscris ca tată al copilului născut de soția sa Elena. Cu toate acestea, au continuat să trăiască împreună. Peste 2 ani relațiile dintre soți s-au deteriorat iremediabil, soția adresându-se cu o cerere de chemare în judecată privind desfacerea căsătoriei prin divorț. În cerere ea a solicitat și obligarea soțului la plata pensiei alimentare pentru copilul născut în ianuarie 2018. Soțul a depus însă o cerere reconvențională, prin care contestă paternitatea asupra copilului, invocând faptul că acesta a fost conceput și născut când el nu conviețuia, de fapt, cu soția sa. Soția a anunțat instanța de judecată că în februarie-martie 2017 a avut o deplasare de serviciu la Paris unde s-a întâlnit cu soțul său și, deci, el este tatăl copilului. Andrei neagă întâlnirea și relațiile intime cu soția sa în ianuarie-februarie 2017.

În fața acestor obiecții ce va decide justiția?

Speța 3

Bostan Elena a depus la OSC o cerere semnată de ea și Palade Andrei privind recunoașterea benevolă a paternității în privința fiului Oleg. Ea a explicat că Palade A. nu se poate prezenta la OSC, deoarece este plecat într-o deplasare de serviciu de lungă durată peste hotare, dar semnătura lui este autenticată de conducătorul întreprinderii unde este angajat.

1. *Decideți asupra posibilității recunoașterii paternității în lipsa unuia dintre părinți.*
2. *Cine poate autentifica semnătura?*
3. *Care sunt efectele juridice ale recunoașterii paternității?*

Speța 4

Soții Vasilescu au încheiat cu cetățeană Florescu un contract, prin care ultima se obliga să poarte 9 luni embrionul conceput de soții Vasilescu contra unei remunerații de 25 000 euro, iar la finele perioadei nominalizate să transmită copilul părinților biologici. După nașterea copilului, cetățeană Florescu a refuzat să transmită copilul soților Florescu. Aceștia s-au adresat în justiție solicitând transmiterea copilului, invocând prevederile contractului. Avocata lui Florescu a depus o cerere reconvențională prin care a solicitat declararea nulității contractului, ca fiind contrar ordinii publice și bunelor moravuri.

1. *Decideți asupra valabilității unui asemenea contract.*
2. *Analizați temeinicia cererii reconvenționale.*
3. *Soluționați litigiul în fond invocând prevederile legislației naționale pertinente acestui caz.*

Speța 5

Soții Popescu nu puteau avea copii, deoarece soțul era steril. După o perioadă de timp soții au decis să recurgă la metoda de reproducere asistată medical prin implantarea celulelor sexuale masculine soției. Prezentându-se la o clinică specializată, medicii au cerut acordul soțului în formă scrisă, pe care acesta l-a dat, întocmindu-se un înscris. După nouă luni soția naște un copil de culoare neagră. Indignat și considerându-se înșelat, soțul s-a adresat în justiție cu o acțiune privind contestarea paternității. Soția s-a adresat cu o plângere la clinica specializată, iar în urma unei anchete de serviciu s-a constatat că medicii au încurcat eprubetele, implantându-i celule sexuale ale unui donator de culoare.

1. *Decideți dacă soțul are dreptul să conteste paternitatea în cazul dat.*
2. *Soluționați litigiul în fond.*

Speța 6

Cetățeanul Israelului Rozenberg, la plecarea în armata pusă pe picior de război, a lăsat un testament, prin care a specificat dorința sa ca, în cazul în care nu se va mai întoarce, celulele sale sexuale pe care le-a lăsat într-o clinică specializată să fie implantate unei lăuze. După terminarea operațiunilor militare Rozenberg nu s-a mai întors acasa, acesta decedând în luptă. Mama lui Rozenberg s-a adresat unei doamne pentru a fi mamă, utilizând celulele sexuale lăsate de feciorul său. Aceasta a acceptat. După nașterea copilului, mama lui Rozenberg s-a adresat unui avocat pentru o consultație referitor la înregistrarea nașterii nepotului său.

1. *Decideți, reieșind din prevederile legislației naționale, care sunt subiecții îndreptățiți să depună declarația de naștere.*
2. *Determinați persoanele care vor fi înscrise în calitate de părinți ai copilului născut în circumstanțele descrise în speță și în baza căror acte.*
3. *Soluționați cazul în fond.*

Speța 7

Soții Scutaru s-au căsătorit în octombrie 2016. În iunie 2017 soția a născut un copil. Deoarece soțul a fost numit ambasador peste hotare, aceștia au lăsat copilul la bunici, mutându-se cu traiul peste hotare. Întorcându-se din misiune peste trei ani, soții au decis să dea copilul la grădiniță, însă directorul grădiniței a refuzat să-l primească din motivul că soții nu au prezentat certificatul de naștere. Soții au depus o cerere la OSC, însă au primit refuz pentru motivul că termenul de declarare a nașterii a expirat, șeful OSC explicându-le dreptul de a se adresa cu o cerere în justiție. Soții Scutaru s-au adresat unui avocat.

1. *Care este termenul pentru depunerea declarației privind înregistrarea copilului?*
2. *Analizați particularitățile înregistrării tardive a nașterii și descrieți actele care trebuie anexate la cerere.*
3. *Soluționați litigiul în fond.*

Speța 8

Ion și Maria au avut o relație de dragoste pe parcursul a trei ani, însă din cauza unor neînțelegeri s-au despărțit. Maria a rămas însărcinată, Ion cunoscând acest lucru. Peste o lună ea pleacă la Moscova, unde se căsătorește cu cetățeanul Federației Ruse Ivanov S. Acesta știa că nu este tatăl biologic al copilului, dar a decis să-l crească. Peste un an Maria mai naște un copil. Aflând de la un prieten care lucra la Moscova că Maria și-a aranjat viața și trăiește fericită cu soțul său, Ion a hotărât să se adreseze în instanța de judecată cu o cerere privind contestarea paternității lui Ivanov S. asupra primului copil.

1. *Determinați termenul de prescripție aplicabil unei astfel de acțiuni.*
2. *Soluționați litigiul în fond.*

Speța 9

Vasile, în vârstă de 23 de ani, seara târziu se întorcea acasă de la o prietenă. În apropierea casei sale acesta a observat un coș. Apropiindu-se a văzut că în el se află un copil nou-născut.

1. *Ce acțiuni urmează să întreprindă Vasile?*
2. *Determinați particularitățile înregistrării nașterii în privința copilului găsit sau abandonat.*

Speța 10

Ion și Maria trăiau în concubinaj de 5 ani. În timpul concubinajului Maria a născut un copil. Concubinii depun la OSC o declarație privind înregistrarea nașterii copilului. După două luni, Ion află că Maria a avut o relație cu Vasile. El depune la OSC o declarație, prin care revocă declarația anterioară de recunoaștere a paternității.

1. *Decideți dacă recunoașterea paternității este un act juridic revocabil. Argumentați răspunsul.*
2. *Ce acțiuni urmează să întreprindă Ion pentru a-și apăra drepturile sale?*

Speța 11

În urma unui raport sexual extraconjugal, Mihaela, în vârstă de 16 ani, a născut o fetiță și peste trei săptămâni a depus o cerere la OSC pentru înregistrarea nașterii copilului său. Invocând faptul că Mihaela nu a împlinit încă majoratul, funcționarul Oficiului Stare Civilă i-a solicitat acesteia să-i prezinte acordul scris al părinților referitor la înregistrarea nașterii copilului și un angajament de acordare a ajutorului material la creșterea copilului. Părinții Mihaelei au refuzat să dea acest acord, invocând faptul că nu răspund pentru fapta Mihaelei care a dus la nașterea copilului în afara căsătoriei, iar situația materială precară nu le permite să întrețină copilul nou-născut.

1. *Apreciați legitimitatea cerințelor funcționarului Oficiului Stare Civilă.*
2. *Stabilește legislația în vigoare careva particularități de înregistrare a nașterii copilului în cazul în care părinții acestuia sau unul dintre ei este minor?*
3. *Cum va fi stabilită paternitatea copilului Mihaelei?*

Speța 12

Nicolae și Angela s-au căsătorit în mai 2016. După un an Nicolae pleacă la muncă peste hotare, iar la întoarcerea acasă, în 2020, a aflat că soția sa a născut acum trei luni un copil, iar el era înregistrat ca tată al copilului. Nicolae a decis să se împace cu acest fapt și nu a contestat înscrierea sa în calitate de tată al copilului. Peste patru ani relațiile dintre soți se înrăutățesc, căsătoria lor fiind desfăcută de instanța de judecată. Ulterior, Nicolae a depus și o cerere de chemare în judecată, prin care a contestat paternitatea în privința copilului. Pârâta a ridicat excepția de tardivitate, iar Judecătoria Drochia a respins acțiunea, pentru motivul omiterii termenului de prescripție. Nicolae a depus apel la hotărârea primei instanțe, invocând faptul că în conformitate cu prevederile art. 405 lit. a) Cod civil cererile privind apărarea drepturilor personale nepatrimoniale sunt imprescriptibile extintiv.

În fața acestei obiecții, ce va decide instanța de apel?

Tema 10

Drepturile copiilor minori

1. Numele și prenumele copilului
2. Dreptul copilului de a fi educat în familie
3. Dreptul copilului la exprimarea opiniei
4. Drepturile patrimoniale ale copilului
5. Apărarea drepturilor copilului

Întrebări pentru evaluarea studenților

1. Descrieți conținutul dreptului copilului la nume.
2. Care sunt temeiurile care justifică refuzul OSC de a înregistra un anumit prenume al copilului?
3. Descrieți conținutul dreptului copilului de a fi educat în familie.
4. Descrieți conținutul dreptului copilului la exprimarea opiniei.
5. Analizați drepturile patrimoniale ale copilului.
6. Descrieți temeiurile și modurile de dobândire de către copii a dreptului de proprietate.
7. Poate copilul să încheie acte de dispoziție în privința bunurilor sale fără acordul părinților sau al altor reprezentanți legali?
8. Determinați metodele de apărare a drepturilor copilului.
9. Determinați autoritățile implicate în mecanismul de apărare a drepturilor copilului.
10. Enumerați situațiile când instanța de judecată sau autoritatea tutelară poate lua decizii doar după consultarea prealabilă a opiniei copilului.

Speța 1

În familia soților Petrenco s-a născut un băiețel. Fiind un suporter înflăcărat al echipei AC Milan, soțul a insistat ca fiul său să poarte numele Milan, argumentându-și poziția prin faptul că în viitor copilul va avea un spirit de învingător și va deveni fotbalist celebru. Numele ales de soți nu a fost însă înregistrat de colaboratorii OSC, aceștia motivând

refuzul prin faptul că atare nume nu figurează în Registrul național al prenumelor, iar în viitor copilul ar putea avea probleme la grădiniță și la școală, putând fi luat în derâdere de colegii săi.

Soțul s-a adresat unui avocat pentru o consultație.

1. *Decideți asupra temeiniciei refuzului colaboratorilor OSC.*
2. *Soluționați litigiul în fond.*

Speța 2

Între soții Melnic a apărut un litigiu privind instruirea fiicei Olga în vârstă de 7 ani. Tatăl dorea ca fiica să învețe la liceul în care mai multe obiecte se predau în limba engleză, iar mama era categoric împotriva, deoarece ea considera că din cauza stării de sănătate Olga nu va putea rezista ritmului stabilit în liceu. Bunicii care locuiau împreună cu soții Melnic erau de acord cu mama copilului.

Decideți asupra soluționării acestui litigiu argumenând răspunsul cu prevederile legislației.

Speța 3

La încheierea căsătoriei, soții au decis să-și păstreze numele de familie pe care fiecare dintre ei îl purta înainte de încheierea căsătoriei. Soția avea numele Florea-Popescu, iar soțul – Lupu. Peste un an în nou-constituita familie se naște un copil. Deoarece între soți au apărut divergențe referitor la numele pe care urma să-l poarte copilul lor, aceștia s-au adresat cu o cerere la OSC, prin care au solicitat ca copilului să i se atribuie numele Lupu-Florea-Popescu. Însă OSC a refuzat să înregistreze acest nume, recomandând părinților să aleagă ca nume al copilului între numele tatălui sau al mamei.

Această decizie a fost contestată de soți în instanța de judecată, care a refuzat să primească cererea spre examinare în temeiul art. 169 alin. (1) lit. a) CPC și le-a recomandat soților să se adreseze la autoritatea tutelară.

1. *Analizați temeinicia deciziei OSC și a instanței de judecată.*
2. *Decideți asupra autorității competente să soluționeze litigiile dintre soți cu privire la numele copilului.*
3. *Soluționați litigiul în fond.*

Speța 4

Adrian Iliescu s-a adresat cu o cerere de chemare în judecată către soții Moruz, părinții soției sale decedate, în care a solicitat luarea fiului său, Emil, de la bunici și stabilirea locului de trai al acestuia la el, ca tată al copilului.

La examinarea cauzei în instanța de judecată s-a constatat că mama lui Emil a decedat când copilul avea 2 ani. Fiind șofer de cursă lungă la o companie de transport internațional din București, Adrian Iliescu nu avea posibilitate să-și educe corespunzător fiul, fiind aproape tot timpul în deplasări peste hotare și, cu acordul soților Moruz, a adus copilul la ei, în Chișinău, pentru a-l crește și educa. Peste un an de la venirea nepotului, soții Moruz oficial au fost numiți în calitate de tutori ai nepotului lor. Cererea sa de a lua copilul de la bunici Iliescu o motivează prin faptul că compania la care lucra a dat faliment, iar el s-a stabilit cu traiul permanent în București. Fiind angajat la o companie de transport și expediție în calitate de manager, nu se mai deplasa peste hotare, s-a căsătorit din nou, iar cu a doua soție nu poate avea copii și dorește personal să-l educe pe Emil. Bunicii au refuzat categoric împotriva solicitării tatălui lui Emil, invocând faptul că copilul locuiește la ei deja de 8 ani, ei s-au deprins cu nepotul, atașându-se de el. Deși soții Moruz sunt pensionari, iar apartamentul lor nu este foarte spațios, nepotul Emil este asigurat cu strictul necesar traiului, are rezultate bune la învățătură, fiind un elev exemplar, și-a format deja un cerc de prieteni, iar despărțirea de aceștia i-ar cauza anumite suferințe psihice. În plus, Emil nu vrea să se mute la tatăl său. În referință bunicii au mai indicat că au mari dubii în privința faptului dacă în familia tatălui său Emil se va simți la fel de bine și și-au manifestat îngrijorarea față de atitudinea soției lui Adrian Iliescu față de copil.

În fața acestor obiecțiuni, ce va decide justiția?

Speța 5

După desfacerea căsătoriei încheiată între soții Vladimirov, fiul acestora a rămas să locuiască împreună cu mama sa. Soții nu au ajuns la un acord referitor la participarea soțului la procesul de educare a copilului, fapt ce l-a determinat pe soț să se adreseze cu o cerere în

instanța de judecată. În cerere soțul a solicitat ca instanța de judecată să decidă în privința modului de participare a lui la educarea copilului și exercitarea altor drepturi părintești. Instanța de judecată a refuzat să primească cererea spre examinare în temeiul art. 169 alin. (1) lit.a) CPC și i-a explicat soțului că această problemă ține de competența exclusivă a autorității tutelare, recomandându-i soțului să se adreseze după competență pentru soluționarea acestui litigiu.

1. *Este justificată poziția instanței de judecată?*
2. *Decideți asupra fondului litigiului invocând prevederile legale pertinente.*

Speța 6

La 23 februarie 2016 familia Mihailov formată din soți și fiul lor în vârstă de 3 ani a privatizat un apartament cu două camere în mun. Chișinău. Peste 3 ani a decedat soția. Rămas singur, soțul a căzut în depresie și a început să consume băuturi alcoolice. Ca rezultat a fost concediat de la serviciu. Deoarece situația financiară s-a agravat, tatăl copilului a decis să vândă apartamentul și să se mute cu traiul într-o localitate rurală. În luna octombrie 2019 el a schimbat apartamentul pe o casă la sol la țară, iar cu banii obținuți ca sultă a cumpărat un tractor, trei cote de pământ, două vaci și un automobil de model Dodge RAM TRX.

Aflând despre acest fapt, mama soției s-a adresat în instanța de judecată, solicitând declararea nulității contractului de schimb și a contractelor de vânzare-cumpărare a tractorului, cotelor de pământ și a automobilului. Motivul – prin încheierea acestor contracte se încalcă vădit dreptul de proprietate al nepotului său, iar tatăl acestuia nu a solicitat, respectiv, nici nu a obținut avizul favorabil al autorității tutelare la încheierea contractelor nominalizate.

În fața acestor obiecțiuni, ce va decide justiția?

Tema 11

Drepturile și obligațiile părinților

1. Caracteristica generală a drepturilor și obligațiilor părintești
2. Litigiile privind educația copiilor
3. Decăderea din drepturile părintești și restabilirea în drepturile părintești
4. Luarea copilului fără decăderea din drepturile părintești

Întrebări pentru evaluarea studenților

1. Analizați drepturile și obligațiile părinților.
2. Descrieți litigiile posibile dintre părinți în ce privește educarea copiilor.
3. Justificați răspunderea părinților pentru neîndeplinirea obligațiilor sau abuzul de drepturi părintești.
4. Proiectați noi criterii și noi forme de angajare a răspunderii părinților pentru neîndeplinirea obligațiilor sau abuzul de drepturi.

Speța 1

Mihaela (creștin-catolică) și Andrei (creștin-ortodox) s-au căsătorit în 2009. În 2013 s-a născut fiul Gicu. Din momentul nașterii între părinți au apărut divergențe privind religia în spiritul căreia trebuie educat fiul. Ei nicidecum nu se înțelegeau în ce privește felul ceremoniei de botez al băiatului. Mama dorea o ceremonie catolică, iar tatăl una ortodoxă. Pentru a rezolva conflictul, părinții s-au adresat autorității tutelare. Autoritatea tutelară a deieș în felul următor: copilul va fi educat în spiritul religiei ortodoxe, deoarece aceasta este predominantă în statul nostru, precum și datorită faptului că tatăl copilului, care este capul familiei, dorește așa. Mama, nefiind de acord cu motivația ce a stat la baza deciziei autorității tutelare, s-a adresat în instanța de judecată, solicitând stabilirea tipului ceremoniei de botez.

1. *Determinați dacă autoritatea tutelară este competentă să intervină în litigiile dintre părinți privind religia în spiritul căreia trebuie educat copilul.*

2. *Arătați dacă instanța de judecată este competentă să examineze astfel de litigii.*
3. *Expuneți-vă pe marginea motivării care a stat la baza deciziei autorității tutelare.*
4. *Care va fi decizia instanței de judecată? Argumentați.*

Speța 2

Anatol și Veronica s-au căsătorit în anul 2002. În 2008 s-a născut Mihaela. Din 2005 familia locuia într-un apartament de stat. În 2014 soții au privatizat apartamentul, în contract figurând în calitate de cumpărător Anatol. La OCT în calitate de proprietari ai apartamentului au fost înscrși Anatol și Veronica. În 2017, dorind să vândă apartamentul, soții s-au prezentat la notar împreună cu cumpărătorul. Însă notarul a refuzat autentificarea contractului pentru motivul că, conform legislației în vigoare, Mihaela la fel este proprietar al apartamentului și trebuie să existe și acordul autorității tutelare. Anatol a înaintat o acțiune în instanța de judecată privind ilegalitatea refuzului notarial. Veronica, la rândul său, a decis să înainteze o acțiune privind recunoașterea Mihaelei în calitate de coproprietar a 1/3 din apartament.

1. *Arătați cine va figura în calitate de reclamant și pârât în acțiunea privind recunoașterea dreptului de proprietate.*
2. *Indicați ce încheiere trebuie să emită instanța de judecată în litigiul privind recunoașterea dreptului de proprietate până la începerea examinării în fond.*
3. *Care vor fi hotărârile instanței de judecată? Argumentați.*

Speța 3

Tudor și Daria s-au căsătorit în 2005 și locuiau în Chișinău. În 2008 s-a născut Vasile. De regulă, mama se ocupa de educarea copilului, pe când tatăl avea o atitudine superficială față de aceasta, permițând copilului să facă practic tot ce dorește. Din această cauză mama era nevoită uneori să fie mai severă cu băiatul. Ca rezultat, la băiat s-a creat o afecțiune mai puternică față de tată. În 2019 părinții au hotărât să trăiască separat și Tudor a plecat cu traiul în sat la părinți. Totodată, negăsind limbă comună în ce privește cu cine trebuie să stea copilul, Tudor s-a

adresat cu o acțiune privind aprecierea locului de trai al băiatului împreună cu el. În ședința de judecată Vasile și-a exprimat dorința să trăiască împreună cu tatăl.

1. *Indicați când se solicită opinia copilului în ședința de judecată.*
2. *De care împrejurări trebuie să țină cont instanța de judecată în litigii privind determinarea locului de trai al copilului?*
3. *Care va fi hotărârea instanței de judecată? Argumentați.*

Speța 4

Alexandru și Virginia s-au căsătorit în 2006. În 2008 s-a născut Gri-gore. Alexandru își iubea fiul și îi acorda foarte multă atenție. După 2016 în familie apar destul de des certuri din cauza că Alexandru își încălca obligația de fidelitate conjugală. În 2019 Virginia a înaintat o acțiune în instanța de judecată privind lipsirea lui Alexandru de drepturile părintești din motivul că are un comportament amoral, care influențează negativ asupra copilului.

1. *În ce constă un comportament amoral care ar putea duce la lipsirea de drepturi părintești? Expuneți-vă părerea.*
2. *Care va fi hotărârea instanței de judecată? Argumentați.*

Speța 5

În 2005 Constantin și Maria au divorțat. Ei aveau un băiat de trei ani Vasile. După divorț Constantin nu avea grijă de asigurarea lui Vasile cu cele necesare, din care cauză în 2011 a fost lipsit de drepturile părintești. În 2010 Constantin s-a căsătorit cu Angela. În 2012 s-a născut Albina. În 2013 mama lui Constantin, bunica Albinei, a decis să doneze nepoțicăi sale un apartament. La notar s-au prezentat Constantin și mama sa. Însă notarul l-a informat pe Constantin că el nu poate să o reprezinte pe Albina la încheierea contractului, deoarece nu are drepturile unui părinte, fiind lipsit de ele în 2011 prin hotărârea instanței de judecată. Constantin a atacat refuzul notarului în instanța de judecată.

1. *Hotărârea de lipsire a unei persoane de drepturi părintești produce efecte în privința tuturor copiilor persoanei? Expuneți-vă părerea.*
2. *Care va fi hotărârea instanței de judecată? Argumentați.*

Speța 6

În 2016 Sergiu, unicul părinte în viață al lui Iurie de 5 ani, a fost condamnat la privațiune de libertate pe un termen de 9 ani. Iurie a fost plasat într-o casă de copii. Familia Popescu dorea să adopte un copil și vizita des casa de copii unde fusese plasat Iurie. Lor le-a plăcut Iurie, însă li s-a explicat că acest copil nu poate fi adoptat, deoarece nu există acordul tatălui în această privință. La insistența familiei Popescu autoritatea tutelară a înaintat o acțiune în instanța de judecată privind lipsirea lui Sergiu de drepturile părintești pentru motivul că o astfel de hotărâre va fi în interesul copilului, fiind posibil ca astfel el să se aleagă cu o familie în urma adopției.

1. *Determinați dacă în situația descrisă sunt temeiuri pentru lipsirea unei persoane de drepturile părintești, reieșind din interesele copilului.*
2. *Care va fi decizia instanței de judecată? Argumentați.*

Tema 12

Obligația de întreținere dintre membrii familiei

1. Noțiunea și caracterele juridice ale obligației de întreținere
2. Obligația de întreținere dintre părinți și copii
3. Obligația de întreținere dintre soți și foștii soți
4. Obligația de întreținere dintre alți membri ai familiei

Întrebări pentru evaluarea studenților

1. Relatați despre evoluția obligației de întreținere între părinți și copii.
2. Stabiliți condițiile necesare pentru apariția acestei obligații.
3. Identificați cuantumul și veniturile din care urmează a fi încasată întreținerea.
4. Delimitați categoriile obligației de întreținere prevăzute de legislația în vigoare de întreținerea prevăzută de normele dreptului civil.
5. Descrieți condițiile apariției obligației de întreținere între soți și foștii soți.
6. Distingeți cazurile de scutire sau limitare în termen a obligației de cazurile de stingere a obligației de întreținere.
7. Relatați despre persoanele care fac parte din alți membri ai familiei.

Speța 1

După divorțul cu Alexandru, Maria, împreună cu fiul său minor Tudor, locuia în mun. Chișinău. Ea s-a adresat cu o acțiune către Alexandru privind încasarea pensiei de întreținere în sumă de 1 550 lei lunar, jumătate din suma necesară, conform datelor organului de statistică, pentru întreținerea unui copil de vârsta lui Tudor în Chișinău. În ședința de judecată Alexandru a obiectat că el are un salariu de 2 000 lei și, respectiv, instanța de judecată îi poate încasa doar câte 500 lei lunar.

1. *Expuneți dacă corespund prevederile legislației în vigoare ce țin de cuantumul pensiei de întreținere realității existente.*

2. *Argumentați dacă diferența dintre 1 550 și 500 lei poate fi încasată ca cheltuieli suplimentare necesare în fiecare lună.*
3. *Care va fi decizia instanței de judecată?*

Speța 2

Artur, fiind un cântăreț vestit, avea încheiat un contract de licență exclusivă cu „Rotaru Records”, conform căruia el urma să primească de la compania respectivă în perioada 01.01.2019–01.01.2024 câte 500 000 lei lunar. Artur era căsătorit cu Mihaela cu care avea un băiat, născut în 2014. Pentru îngrijirea copilului, în 2019 părinții cheltuiau în medie lunar câte 15 000 lei. Tot în 2019 Artur și Mihaela au depus cerere de divorț. În ședința de judecată Mihaela a pus problema încasării de la Artur a pensiei de întreținere în sumă de 125 000 lei lunar. Artur a obiectat în sensul că venitul pe care el îl are nu poate fi interpretat ca salariu, de aceea de la el urmează a fi încasată o sumă bănească fixă în mărime de 1 550 lei, adică jumătate din coșul de întreținere lunar a unui minor de vârsta băiatului lor.

1. *Expuneți dacă de la interpreți, sportivi, artiști și alți reprezentanți ai unor astfel de profesii pensia de întreținere ar fi mai bine să fie încasată sub formă de sumă bănească fixă sau ca un quantum din venituri.*
2. *Dacă în situația descrisă instanța ar stabili pensia într-o sumă bănească fixă, atunci de ce ar trebui să țină cont instanța de judecată?*
3. *Care va fi decizia instanței de judecată?*

Speța 3

Andrei, 23 de ani, are o dizabilitate accentuată din copilărie. El a moștenit prin testament de la tatăl său decedat două apartamente în Chișinău, unul cu 3 camere și unul cu o cameră. Andrei nu lucrează și unicul său venit constă din ajutorul lunar mic din partea statului. El locuiește în apartamentul cu 3 camere. Andrei s-a adresat cu o acțiune către mama sa privind încasarea pensiei de întreținere.

1. *Arătați în ce cazuri copilul major poate pretinde de la părinții săi pensie de întreținere.*

2. *Expuneți ce înseamnă, în viziunea dvs., un „copil major ce necesită sprijin material” raportat la situația descrisă.*
3. *Care va fi decizia instanței de judecată? Argumentați.*

Speța 4

La vârsta de 25 de ani Vasile a nimerit într-un accident rutier în urma căruia s-a ales cu o dizabilitate severă. De el avea grijă mama lui, însă, veniturile ei fiind mici, de la un timp s-a făcut simțită lipsa resurselor financiare necesare. În aceste condiții, ea s-a adresat cu o acțiune către fostul său soț, adică tatăl lui Vasile, solicitând de la el o pensie de întreținere pentru îngrijirea copilului comun cu dizabilitate severă.

1. *Expuneți-vă părerea dacă prevederea art. 83 pct. c) din Codul familiei contravine principiului egalității în drepturi a cetățenilor sub aspectul că ea conține sau nu o discriminare a copiilor care au dobândit o dizabilitate severă după obținerea majoratului față de cei care au dizabilitate severă din copilărie.*
2. *Arătați, raportându-vă la situația descrisă, prin care altă modalitate legală ar putea fi îmbunătățită situația materială a lui Vasile și a mamei sale.*
3. *Care va fi decizia instanței de judecată? Argumentați.*

Speța 5

Alexandru și Tatiana, aceasta fiind cu dizabilitate accentuată, sunt căsătoriți timp de 4 ani. După divorț, în baza acordului încheiat, Alexandru îi achită o pensie de întreținere de 2 500 lei. Peste un an după desfacerea căsătoriei Tatiana a început să concubineze cu Gheorghe. Alexandru a înaintat o acțiune în instanța de judecată, solicitând scutirea lui de plata pensiei de întreținere pentru motivul că fosta lui soție duce un mod de viață amoral.

1. *Arătați în ce perioadă trebuie să persiste comportamentul amoral pentru ca persoana să fie lipsită de pensia de întreținere.*
2. *Expuneți dacă în situația descrisă comportamentul Tatianeii poate fi descris ca fiind unul amoral.*
3. *Care va fi decizia instanței de judecată? Argumentați.*

Speța 6

Boris s-a căsătorit în 2010 cu Ana, care avea un băiat de 14 ani, Gheorghe. Până la atingerea majoratului de către Gheorghe, Boris s-a străduit să îndeplinească conștiincios obligațiile de tată, chiar dacă era tată-vitreg. În 2017 Ana a decedat, iar în 2019 Boris a ieșit la pensie. Deoarece pensia era cu mult mai mică decât salariul, Boris a început să aibă probleme financiare. El a înaintat către Gheorghe o acțiune privind încasarea pensiei de întreținere.

- 1. Arătați în ce situații părinții vitregi pot cere pensie de întreținere.*
- 2. Expuneți în ce cazuri copiii vitregi pot fi scutiți de plata pensiei de întreținere.*
- 3. Care va fi decizia instanței de judecată? Argumentați.*

Tema 13

Modul de încasare și plată a pensiei de întreținere

1. Contractul privind plata pensiei de întreținere
2. Încasarea pensiei de întreținere în baza hotărârii instanței de judecată
3. Restanța la pensia de întreținere
4. Răspunderea pentru nerespectarea termenelor de plată a pensiei de întreținere
5. Plata pensiei de întreținere în cazul când debitorul întreținerii își stabilește domiciliul în străinătate

Întrebări pentru evaluarea studenților

1. Definiți contractul privind plata pensiei de întreținere.
2. Stabiliți elementele contractului.
3. Delimitați plata întreținerii în baza contractului privind plata pensiei de întreținere de plata întreținerii în baza hotărârii instanței de judecată.
4. Propuneți noi forme de executare silită a hotărârii instanței de judecată privind încasarea pensiei de întreținere în prezența elementului de extraneitate.

Speța 1

Alexandru și Andreea erau căsătoriți. Alexandru lucra funcționar la bancă, având un salariu de 18 000 lei. În 2015, când au hotărât să divorțeze, fiul lor Mihai avea 14 ani. La desfacerea căsătoriei ei au încheiat o înțelegere de împărțire a bunurilor comune, în care era indicat că apartamentul lor, ce valora în prețuri de piață 1 000 000 lei, va rămâne în proprietatea Andreei, iar ea în schimb va asigura în locul lui Alexandru cele necesare pentru întreținerea lui Mihai.

Însă, pe la sfârșitul lui 2015, Andreea a schimbat apartamentul de 3 camere pe unul de 2, iar sulta de 250 000 lei a cheltuit-o foarte repede pentru necesitățile personale. La începutul lui 2016, Andreea, în nu-

mele lui Mihai, a înaintat o acțiune către Alexandru privind încasarea pensiei de întreținere în sumă de 4 000 lei lunar. Alexandru a obiectat că, conform înțelegerii încheiate cu fosta soție, el a renunțat la partea lui din apartament în schimbul eliberării de obligația de plată. La rândul său, Andreea a invocat nulitatea acestei clauze, arătând că contractul cu privire la plata pensiei de întreținere trebuia să fie încheiat nu cu ea, ci cu subiectul obligației.

1. *Argumentați dacă obligația legală de întreținere poate să fie cesionată sau nu unei alte persoane.*
2. *Expuneți dacă este corectă sau nu obiecția invocată de Andreea, raportându-vă la situația descrisă.*
3. *Care va fi decizia instanței de judecată? Argumentați.*

Speța 2

În 2015 Cristian și Mariana au divorțat. În urma divorțului Cristian s-a ales cu un apartament cu 3 camere ce valora 1 500 000 lei și cu un lot de teren de 800 m.p. în Chișinău în valoare de 1 000 000 lei. Cristian avea un serviciu prestigios cu un salariu de 19 000 lei. În timpul divorțului soții au încheiat un acord privind plata pensiei de întreținere, în care era indicat că Cristian va achita lunar pentru întreținerea copilului minor câte 4 500 lei.

Ulterior, în 2015, Cristian a renunțat la serviciul pe care îl avea și s-a angajat într-o societate caritabilă, având un salariu de doar 6 500 lei. El s-a adresat Mariane cu propunerea de a modifica contractul încheiat, deoarece lui nu-i mai este cu putință să-și execute obligația asumată. Mariana a refuzat, invocând că obligația odată asumată trebuie executată.

1. *Expuneți în ce cazuri poate fi solicitată modificarea contractului privind plata pensiei de întreținere.*
2. *Care va fi decizia instanței de judecată? Argumentați.*

Speța 3

În 2014 Marin și Natalia au divorțat. În 2016 ei au încheiat un contract privind plata pensiei de întreținere, în care era indicat că, în contul executării obligației de întreținere a copilului de 14 ani, Marin transmite

în coproprietatea Nataliei și a copilului un apartament cu două camere ce valorează în jur de 550 000 lei.

Ion, deținătorul unei creanțe de 300 000 lei în dauna lui Marin, a înaintat o acțiune privind declararea nulității contractului încheiat, invocând faptul că obligația legală de întreținere trebuie executată lunar și că executarea ei nu poate fi transmisă unei alte persoane.

1. *Care sunt modalitățile posibile de executare a obligației de întreținere?*
2. *Expuneți dacă cele invocate de către creditorul lui Marin corespund prevederilor legislației în vigoare.*
3. *Care va fi decizia instanței de judecată? Argumentați.*

Speța 4

În 2014 Vasilisa și Vitalie au divorțat. Ei aveau doi copii minori. După divorț au încheiat un contract, în care au specificat că Vitalie va achita lunar pentru întreținerea copiilor câte 4 500 lei (el avea un salariu de 6 500 lei).

Ducând un mod de viață costisitor, Vasilisa a acumulat foarte repede datorii în sumă de 60 000 lei. Creditorul ei s-a adresat în instanța de judecată și în urma câștigării procesului s-a ales cu un titlu executoriu. Cu acest titlu creditorul s-a prezentat la executorul judiciar și a solicitat ca în contul datoriei să fie urmărită suma de 4 500 pe care o primea lunar Vasilisa de la Vitalie. Executorul a refuzat. Creditorul a atacat în instanța de judecată acțiunile lui.

1. *Arătați cine este creditorul obligației de întreținere.*
2. *Indicați dacă pensia de întreținere poate fi urmărită sau nu pentru datoriile creditorului întreținerii sau ale reprezentantului său legal.*
3. *Care va fi decizia instanței de judecată? Argumentați.*

Speța 5

Valentin și Victoria s-au căsătorit în 2007. În 2009 s-a născut Alexandra. În 2011 soții au divorțat. Imediat după divorț, Valentin a plecat la lucru în Italia, fără a susține financiar fiica sa, deși Victoria i-a comunicat prin telefon că întâmpină dificultăți financiare.

În 2014 Victoria a înaintat o acțiune în instanța de judecată, solicitând stabilirea pensiei de întreținere sub formă bănească în sumă de 2 200 lei lunar. Din cauza că pârâtul nu s-a prezentat la ședința de judecată, procesul s-a examinat în lipsa lui și s-a încheiat cu admiterea acțiunii. După aceasta, Victoria iarăși l-a contactat telefonic pe Valentin și l-a înștiințat despre hotărârea existentă, însă el a refuzat s-o execute pentru motivul că a fost pronunțată în lipsa lui.

În 2019 Valentin s-a întors în Moldova, iar Victoria, aflând despre acest lucru, s-a prezentat cu titlul executoriu la executor, solicitând să fie încasată din contul fostului său soț suma restantă de 2 200 lei lunar ce urmează a fi calculată din 2011, momentul când au divorțat.

1. *Expuneți în ce cazuri poate fi solicitată restanța la pensia de întreținere.*
2. *Indicați pentru care perioadă poate fi solicitată restanța la pensia de întreținere.*
3. *Argumentați ce sumă va urmări executorul, ținând cont de situația descrisă.*

Speța 6

Veaceslav și Ruxanda au divorțat în 2015. Având un copil minor, ei au încheiat un contract de plată a pensiei de întreținere, în care a fost indicată o pensie în sumă de 3 000 lei și o penalitate de 0,12 din suma restantă pentru fiecare zi de întârziere. Până în 2017 Veaceslav și-a executat regulat obligația, însă de atunci a încetat să o mai facă. În 2019 Ruxanda a înaintat o acțiune către Veaceslav, solicitând încasarea pensiei restante și penalitatea pentru toată această perioadă. În ședința de judecată Veaceslav a obiectat în ce privește penalitea că, reieșind din prevederile Codului civil, ea putea fi solicitată doar în perioada de 6 luni după stoparea efectuării plăților.

1. *Indicați dacă regimul juridic al penalității prevăzute în contractul de plată a pensiei de întreținere se deosebește de cel al penalității legale prevăzute în art. 106 alin. (2) din Codul familiei.*
2. *Care va fi suma încasată de către instanța de judecată din contul lui Veaceslav? Argumentați.*

Tema 14

Protecția și educația copiilor rămași fără ocrotire părintească

I. Depistarea, evidența și protecția copiilor rămași fără ocrotire părintească

1. Depistarea și evidența copiilor rămași fără ocrotire părintească
2. Organele de stat abilitate cu funcțiile de apărare a drepturilor și intereselor copiilor orfani și a celor lipsiți de ocrotire părintească
3. Formele de protecție a copiilor rămași fără ocrotire părintească

II. Adopția

2. Noțiunea și importanța adopției
3. Condițiile de fond
4. Procedura adopției
5. Efectele adopției
6. Desfacerea și nulitatea adopției

III. Tutela și curatela minorilor

1. Noțiunea și importanța
2. Instituirea tutelei și a curatelei
3. Drepturile și obligațiile tutorelui și ale curatorului
4. Încetarea tutelei și a curatelei

Întrebări pentru evaluarea studenților

1. Care sunt strategiile statului în domeniul protecției copiilor orfani și a celor lipsiți de ocrotire părintească?
2. În sarcina cărui organ este pusă protecția intereselor și drepturilor copiilor rămași fără ocrotire părintească?
3. Numiți autoritățile tutelare și funcțiile lor principale în domeniul protecției copiilor lipsiți de ocrotire părintească.
4. Care este organul central ce îndeplinește protecția copiilor și ce funcții deține el în acest domeniu?

5. Descrieți modalitatea de depistare a copiilor lipsiți de ocrotirea părintească și acțiunile concrete care trebuie întreprinse de autoritatea tutelară. Numiți termenele în care aceste acțiuni urmează a fi îndeplinite și actele care se întocmesc sau se anexează în cazul copiilor orfani, abandonati, lipsiți temporar de căminul familial etc.
6. Enumerați formele de protecție a copiilor rămași fără ocrotire părintească prevăzute de legislația în vigoare.
7. Explicați căile de reintegrare a copilului în familia biologică și în familia extinsă.
8. Prin ce metode se monitorizează situația copilului rămas fără ocrotire părintească plasat în una dintre formele de protecție prevăzute de legislația în vigoare?
9. Cum se determină data luării în evidență a copilului de către autoritatea tutelară și ce sancțiuni pot fi aplicate față de persoanele care nu respectă termenele indicate în lege?
10. Definiți instituția adopției.
11. Descrieți importanța instituției adopției pentru copilul lipsit de ocrotire părintească și pentru societate.
12. Enumerați categoriile de copii care pot fi adoptați. Se permite adopția separată a fraților și surorilor de către persoane diferite?
13. Care sunt cerințele înaintate de lege față de persoanele ce doresc să adopte copii?
14. Enumerați actele ce trebuie anexate la cererea de adopție depusă în instanța de judecată de persoanele care doresc să adopte un copil. Ce acte adăugătoare sunt necesare pentru adoptatorii străini?
15. Admite legislația în vigoare adopția copiilor cetățeni ai Republicii Moldova de către cetățenii străini?
16. Enumerați condițiile pentru adopția internațională.
17. Consimțământul căror persoane este necesar pentru încuviințarea adopției?
18. Descrieți procedura prealabilă de alegere a adoptatorilor pentru fiecare copil adoptabil.
19. Ce acțiuni trebuie să întreprindă judecătorul căruia i s-a depus cererea de adopție?

20. Care este rolul autorității tutelare în procedura de adopție? Ce fel de aviz trebuie să prezinte autoritatea tutelară în instanța de judecată și în ce termene?
21. Care norme juridice vor fi aplicate la încuviințarea adopției de către instanța judecătorească?
22. Ce date trebuie să conțină hotărârea instanței de judecată despre încuviințarea adopției unui copil?
23. Care este ordinea de evidență a cetățenilor străini ce doresc să adopte copii cetățeni ai Republicii Moldova?
24. Descrieți deosebiriile dintre procedura adopției naționale și procedura adopției internaționale.
25. Est obligată instanța de judecată să ia măsuri în vederea înregistrării adopției încuviințate? În cazul răspunsului afirmativ, numiți acest organ.
26. Din ce moment hotărârea instanței de judecată privind încuviințarea adopției produce efecte juridice?
27. Descrieți efectele adopției cu caracter personal și cele cu caracter patrimonial. Care sunt persoanele influențate de aceste efecte?
28. Numiți temeiurile de încetare a adopției.
29. Cine ține evidența în materie de adopție atât națională, cât și internațională?
30. Ce măsuri de prevenire a abuzului în domeniul adopției cunoașteți? Care este răspunderea pentru abuzuri în domeniul adopției?
31. Definiți tutela și curatela copilului lipsit de ocrotire părintească și scopul acesteia.
32. Determinați cercul copiilor asupra cărora poate fi instituită curatela sau tutela.
33. Care este organul ce ia decizia privind instituirea curatelei sau tutelei și în ce termene? Numiți actele normative care reglementează termenul instituirii tutelei sau curatelei.
34. Cine îndeplinește funcțiile de protecție a copilului rămas fără grijă părintească până la instituirea tutelei sau curatelei?
35. Cine poate fi tutore sau curator? Care sunt impedimentele prevăzute de lege la instituirea tutelei sau curatelei?
36. Cine îndeplinește funcțiile de tutore sau curator în cazul când copiii sunt întreținuți și educați în instituțiile de stat?

37. Care sunt drepturile și obligațiile tutorelui sau ale curatorului privind educarea, instruirea și apărarea drepturilor și intereselor minorului tutelat?
38. Descrieți ordinea de exercitare de către tutore sau curator a drepturilor și de îndeplinire a obligațiilor.
39. În ce cazuri tutorele (curatorul) poate fi îndepărtat de la exercitarea drepturilor și îndeplinirea obligațiilor sale?
40. Descrieți drepturile și obligațiile tutorilor și ale curatorilor privind patrimoniul copiilor tutelați. Ce acte normative reglementează aceste raporturi?
41. Cum se efectuează controlul asupra activității tutorilor și curatorilor?

Speța 1

Părinții minorului Victor, în vârstă de 10 ani, au plecat la muncă peste hotare, iar el a rămas la bunica. Primele luni părinții telefonau și trimiteau bani, dar peste un an au dispărut. Bunica, în vârstă de 75 de ani, s-a îmbolnăvit și a fost internată la spital pentru o perioadă îndelungată. Copilul a rămas acasă singur, fără bani și produse alimentare. Uneori vecinii îi dădeau câte ceva de mâncare, dar nimeni nu-l îngrijea sistematic.

1. *Care este organul ce trebuie să fie sesizat și cine are obligația de a informa organul respectiv?*
2. *Descrieți acțiunile organului împuternicit să ia măsuri în vederea protecției copiilor rămași fără ocrotire părintească.*

Speța 2

Minora Ana în vârstă de 4 ani locuia cu mama, tatăl fiind plecat la muncă la Moscova. Peste un an mama fetei a decedat, iar rudele au încercat să-l informeze pe tatăl fetei, dar fără rezultat. La toate demersurile s-a răspuns că persoana indicată nu locuiește în Moscova.

Peste 3 luni autoritatea tutelară a luat copilul la evidență și l-a plasat în casa de copii din localitatea dată. Peste 6 luni copilul a fost adoptat de familia Munteanu care locuia în altă localitate.

Peste un an a apărut tatăl copilului, invocând faptul că a fost în privațiune de libertate în una din regiunile Rusiei timp de 2 ani și de aceea nu a putut să știe că copilul a rămas orfan.

1. *Decideți dacă sunt corecte acțiunile întreprinse de autoritatea tutelară în vederea plasamentului copilului minor.*
2. *Poate tatăl copilului să ceară desfacerea adopției și să-și redobândească dreptul părintești față de fiica Ana?*

Speța 3

Ivanov Maria, mamă singură, are o fiică de 8 ani. Mama a fost arestată și condamnată pentru săvârșirea unui furt la 3 ani privațiune de libertate. Copilul a rămas în îngrijirea unei prietene de-a mamei care ducea un mod de viață instabil, schimbându-și permanent locul de trai. Bunica copilului, în vârstă de 65 de ani, s-a adresat la autoritatea tutelară cu o cerere, în care ruga să i se dea copilul în îngrijire și să fie numită tutore.

Autoritatea tutelară a refuzat numirea bunicii în calitate de tutore din cauza vârstei înaintate, dar a transmis copilul în îngrijirea ei.

Decideți asupra legalității hotărârii autorității tutelare. Care sunt cerințele înaintate față de persoanele ce pretind a fi numite tutori?

Speța 4

În urma decesului mamei, Vasile, în vârstă de 10 ani, și Lenuța, în vârstă de 7 ani, au rămas orfani. Vecinii au anunțat imediat autoritatea tutelară despre aceasta. Peste trei săptămâni de la data decesului a venit un reprezentant al autorității tutelare, a luat copiii, i-a plasat la școala-internat din localitate și peste o lună a transmis informația la Ministerul Muncii și Protecției Sociale.

1. *A procedat corect autoritatea tutelară prin acțiunile sale? Relatați despre termenul prevăzut de legislație în vederea depistării și plasamentului copiilor rămași fără ocrotire părintească.*
2. *Care sunt formele de plasament prevăzute de legislație pentru copiii orfani și cei lipsiți de ocrotire părintească?*

Speța 5

Minorul Pavel a rămas orfan la vârsta de 5 ani. Rudele apropiate, dorind să-l aranjeze în familie, au ales doi pretendenți care erau, din punctul lor de vedere, mai compatibili cu copilul: unul era unchiul din partea mamei lui Pavel, iar altul – văr primar cu tatăl copilului.

Unchiul era căsătorit și soția sa nu dorea adopția copilului, iar vărul, având vârsta de 40 de ani, nu era căsătorit și își dorea adopția copilului.

1. *Decideți care dintre cele două rude va avea prioritate la adopția copilului.*
2. *Care este criteriul principal de care trebuie să țină seama instanța de judecată la încuviințarea adopției?*
3. *Enumerați condițiile care trebuie să fie întrunite pentru ca o persoană să devină adoptator.*

Speța 6

Ana, nefiind căsătorită, a născut un copil pe care l-a abandonat la maternitate. Peste 4 luni copilul a fost adoptat de familia Sirbu. Ana, care abandonase copilul din cauza că părinții nu au primit-o cu copilul și nu avea unde locui, între timp s-a angajat la serviciu, a închiriat o locuință și a hotărât să-și ia copilul. Însă când s-a adresat la casa de copii, a fost informată că copilul este adoptat. Ea s-a adresat unui jurist.

Ce consultație i-a oferit juristul Anei?

Speța 7

Minora Elisaveta a născut un copil, nefiind căsătorită. Părinții nu au primit-o acasă și ea a hotărât să propună copilul spre adopție unor cetățeni ai Israelului, care tocmai veniseră în Moldova cu scopul de a adopta un copil. Astfel, Elisaveta și-a dat acordul scris și autentificat notarial soților Zilberman și le-a transmis și copilul. Aceștia au depus o cerere de adopție în instanța de judecată.

1. *Stabiliți care prevederi legale sunt încălcate în cazul dat.*
2. *Descieți procedura de adopție a unui copil, cetățean al Republicii Moldova, de către un cuplu, cetățeni ai altui stat.*

Speța 8

După moartea soției, Mihai, crae avea un copil de 12 ani, s-a recăsătorit cu o femeie în vârstă de 28 ani. Ea a dorit să adopte copilul soțului, însă cererea i-a fost repinsă din considerentul că nu este respectată diferența de vârstă dintre adoptat și adoptator.

1. *Stabiliți care este diferența de vârstă dintre adoptat și adoptator prevăzută de lege. Pot exista excepții? În ce cazuri?*
2. *Soluționați litigiul în fond.*

Speța 9

Ina și Vasile s-au căsătorit în anul 2020. Din această căsătorie a rezultat fiica Angela. În anul 2022 Vasile a săvârșit o infracțiune, pentru care a fost condamnat la privațiune de libertate pe un termen de 8 ani. Tot în acest an Ina divorțează cu soțul și pleacă în Italia în căutarea unui loc de muncă. În anul 2024 ea se căsătorește cu un italian, bine asigurat material, care vrea să adopte copilul în vârstă de 4 ani.

1. *Care este ordinea de adresare cu o cerere de adopție pentru cetățenii străini?*
2. *Este copilul în cazul expus adoptabil?*
3. *Are dreptul părintele care ispășește pedeapsa cu privațiune de libertate să-și dea acordul sau să refuze adopția?*

Speța 10

Minorul Eugen, locuind în familia mătușii sale de la vârsta de 14 ani, la atingerea vârstei de 16 ani a fost emancipat printr-o hotărâre a instanței de judecată. Peste un an mătușa la care locuia minorul a depus o cerere de adopție în privința minorului Eugen. Ea a explicat că cererea nu a putut să o depună mai devreme, fiindcă mama lui Eugen, sora ei, era în viață, dar nu se știa locul aflării ei. În prezent au parvenit date precum că mama lui Eugen a decedat cu doi ani în urmă.

1. *Decideți dacă este posibilă adopția lui Eugen în vârstă de 17 ani de către mătușa sa.*
2. *Enumerați actele necesare care trebuie să le prezinte viitorul adoptator în instanța de judecată.*

3. *Care este organul ce trebuie atras la examinarea cererii de adopție în instanța de judecată?*

Speța 11

Galina, în vârstă de 17 ani, a născut un copil. Ea locuia în gazdă la un cuplu în vârstă de 40 de ani care erau căsătoriți de 15 ani, dar nu aveau copii. Imediat după ce Galina a venit de la maternitate, ei au hotărât să adopte copilul nou-născut. Ei s-au adresat cu o cerere de adopție în instanța de judecată de la domiciliul lor, anexând și acordul Galinei privind adopția copilului născut de ea.

1. *Care prevederi legale sunt încălcate în cazul dat?*
2. *Expuneți ordinea de adopție a unui copil.*
3. *Care sunt modalitățile de dare a consimțământului la adopție de către părinții biologici ai copilului?*

Speța 12

Vicol Maria și Ion au susținut procedura de potrivire cu copilul ales pentru adopție în instanța de judecată de la domiciliul copilului. La cerere au fost anexate actele privind starea sănătății lor, situația materială, condițiile de trai, certificatele de naștere, de căsătorie, cazierul judiciar. Instanța de judecată a mai cerut să fie anexate acte ce confirmă că viitorii adoptatori nu au mai fost căsătoriți și nu au copii biologici care trebuie întreținuți.

1. *Este în drept instanța de judecată să ceară astfel de acte? În cazul unui răspuns pozitiv, faceți trimitere la actul normativ.*
2. *Ce acte sunt necesare pentru copilul care urmează a fi adoptat și cine trebuie să le prezinte?*

Speța 13

Părinții minorului Alexei în vârstă de 6 ani au plecat la muncă în Italia, lăsându-l la bunica din partea mamei. Peste un an mama copilului a decedat, iar tatăl în scurt timp s-a recăsătorit și a încetat să acorde ajutor material copilului și nici nu venea să-l viziteze. Bunica a fost numită tutore asupra copilului, deoarece trebuia să primească pensia de urmași și

alte plăți acordate de stat pentru copiii aflați sub tutelă (curatelă). Peste 3 ani tatăl copilului s-a întors în Moldova și a vrut să ia copilul cu el în Italia. Bunica a fost împotriva și nici copilul, care între timp a împlinit vârsta de 11 ani, nu a dorit să plece de la bunică.

1. *Decideți asupra situației.*
2. *Ce acte normative vor fi aplicate la soluționarea cazului?*
3. *Ce principii vor sta la baza soluționării litigiului dintre bunica și tatăl copilului?*

Speța 14

În anul 2022 a decedat mama copiilor – Iurie de 5 ani și Lilia de 3 ani. Peste un an a decedat și tatăl lor. Copiii au rămas în îngrijirea bunicii care era pensionară. Bunica s-a adresat cu o cerere la autoritatea tutelară din or. Strășeni pentru a fi numită tutore, deoarece avea nevoie să primească pensia de urmași pentru copii. Autoritatea tutelară i-a refuzat cererea, motivând că ea este pensionară, nu lucrează și o să-i fie greu să-și îndeplinească funcțiile de tutore. În calitate de tutore a fost numit unchiul copiilor în vârstă de 28 de ani, care locuia la Chișinău, unde se afla apartamentul moștenit de copii de la părinții lor. Acesta a asigurat-o pe bunică că copiii vor locui în continuare la ea, iar el va avea grijă de apartament și de alte lucruri ce aparțineau copiilor.

1. *Caracterizați corectitudinea deciziei autorității tutelare în numirea tutorelui. Care sunt cerințele înaintate față de persoanele ce urmează a fi numite tutori sau curatori?*
2. *Poate tutorele locui separat de copiii de sub tutelă?*

Speța 15

Efrosinia în vârstă de 35 de ani, având un copil adoptat de 5 ani, a decedat într-un accident rutier. La deschiderea moștenirii a fost dat citirii testamentul ei, în care era prevăzut cum trebuie să fie repartizat patrimoniuul succesoral. Cea mai mare parte, desigur, îi revenea copilului adoptat de ea și câte ceva soțului și surorii sale. Totodată, testamentul conținea dorința decedatei ca tutela asupra copilului adoptat de ea să fie exercitată de mama ei, deoarece soțul ei nu adoptase copilul și, respectiv, nu manifesta afecțiune față de acesta.

Autoritatea tutelară nu a ținut cont de prevederile testamentului și l-a numit tutore pe soțul decedatei, considerând că el va exercita funcțiile mai bine decât bunica în vârstă de 65 de ani.

1. *Decideți dacă a procedat corect autoritatea tutelară.*
2. *Care persoane nu pot fi tutore, curator?*

Speța 16

După decesul părinților, asupra lui Dumitru, în vârstă de 16 ani, a fost instituită curatela. El primea o pensie de urmaș, dar aceasta nu era suficientă pentru întreținerea minorului. Curatorul a hotărât să vândă unele lucruri din casă care nu erau strict necesare: un centru muzical și o cameră de luat vederi. Dumitru era categoric împotriva și ținea să vândă lotul de pământ agricol din extravilan ca să obțină mai mulți bani.

Curatorul s-a adresat după consultație la un jurist.

1. *Care va fi răspunsul în situația dată?*
2. *Ce obligații și drepturi are curatorul?*
3. *În ce cazuri pentru încheierea actelor juridice este nevoie de autorizația autorității tutelare?*
4. *Indicați normele juridice care urmează a fi aplicate pentru răspunsul corect.*

Speța 17

După decesul părinților lui Petru, în vârstă de 11 ani, unica rudă a lui a rămas unchiul Mihai în vârstă de 40 de ani. Autoritatea tutelară i-a propus să ia copilul în îngrijire, dar el a refuzat, invocând faptul că este bolnav de osteohondroză, nu este căsătorit și nu are experiență în educația copiilor. Totuși, autoritatea tutelară a adoptat decizia despre numirea unchiului Mihai în calitate de tutore al lui Petru.

1. *Decideți asupra hotărârii autorității tutelare.*
2. *Poate fi numit tutorele fără acordul lui?*
3. *Care boli pot împiedica exercitarea funcției de tutelă, curatelă?*

Speța 18

Elena și Vasile, având 4 copii, au plecat la muncă în Franța. Peste jumătate de an au venit în concediu pentru o săptămână, după care au plecat înapoi, lăsând 2 copii de 15 și 3 ani la bunica. Deoarece bunica era angajată în câmpul muncii, a hotărât să aranjeze copilul de 3 ani la grădiniță, iar pe cel de 15 ani – la școală. Acțiunile bunicii au fost respinse din motivul că ea nu avea împuterniciri pentru a aranja copiii.

- 1. Decideți care este organul care ar putea s-o ajute pe bunica.*
- 2. Ce formă de ocrotire a copiilor ai căror părinți se află temporar peste hotare prevede legislația și cum poate fi realizată în cazul din speță?*
- 3. Cine este custodele și care sunt funcțiile lui?*

Tema 15

Relațiile familiale cu elemente de extraneitate

1. Încheierea și desfacerea căsătoriei cu cetățenii străini și apatrizii
2. Reglementarea juridică a raporturilor dintre părinți și copii și alți membri ai familiei în cazul cetățenilor străini și apatrizilor
3. Reglementarea juridică a adopției internaționale

Întrebări pentru evaluarea studenților

1. Relatați despre competența în materie de căsătorie cu element de extraneitate.
2. Identificați legea aplicabilă efectelor căsătoriei încheiate cu un cetățean străin sau apatrid în țară sau în afara hotarelor țării.
3. Determinați ordinea desfacerii căsătoriei cu element de extraneitate.
4. Evaluați reglementările naționale și internaționale în domeniul adopției cu element de extraneitate.
5. Recomandați reglementări pentru acreditarea și activitatea organizațiilor implicate în procedura de adopție internațională.

Speța 1

Vasile și Albina deja de câțiva ani locuiau permanent în Italia, unde au și făcut cunoștință. În 2015 ei au încheiat o căsătorie la organele administrației publice locale ale orașului italian unde locuiau. În 2016 ei au procurat în Chișinău un apartament cu două camere care valora 700 000 lei. Acest apartament a fost înregistrat la OCT pe numele Albinei. În 2019 în Chișinău, fiind la volanul unui automobil de marca „Fiat”, Albina a provocat un accident rutier în urma căruia a fost complet distrus un automobil de marca „Mercedes” în valoare de 700 000 lei. La momentul producerii accidentului automobilul „Fiat” nu era asigurat de răspundere civilă, din care cauză proprietarul automobilului „Mercedes” a acționat-o pe Albina în instanța de judecată pentru recuperarea prejudiciului. Obținând o hotărâre în favoarea sa, proprietarul automobilului „Mercedes” a inițiat procedura de executare, solicitând să fie scos în vânzare apartamentul Albinei.

În acest moment a intervenit Vasile, care a înaintat o acțiune privind scoaterea de sub sechestrul apartamentului pentru motivul că el tot era coproprietar al acestuia, deoarece a fost procurat în perioada când deja era căsătorit cu Albina. Proprietarul automobilului „Mercedes” a invocat faptul că căsătoria încheiată între Vasile și Albina în Italia nu poate fi recunoscută, deoarece, contrar prevederilor legislației în vigoare, n-au efectuat transcrierea necesară timp de 6 luni în actele de stare civilă în Republica Moldova a căsătoriei încheiate.

1. *Expuneți-vă cu privire la efectele nerespectării termenului de 6 luni pentru prezentarea certificatelor de stare civilă eliberate în privința cetățenilor Republicii Moldova de către autoritățile străine.*
2. *Care va fi decizia instanței de judecată? Argumentați.*

Speța 2

Anton și Diana, ambii cetățeni ai Republicii Moldova, de câțiva ani domiciliau într-un stat din Europa. Acolo ambii au comis infracțiuni în urma cărora au fost privați de libertate. În perioada ispășirii pedepsei, datorită faptului că legislația statului respectiv permitea acest lucru, ei au încheiat o căsătorie. După ispășirea pedepsei, ambii au fost expulzați în Republica Moldova. La întoarcere acasă ei au prezentat la organele de stare civilă certificatul de căsătorie eliberat de autoritățile statului care au încheiat-o. Însă transcrierea actului de căsătorie a fost refuzată din motivul că ea a fost încheiată cu încălcarea prevederilor legislației Republicii Moldova. Anton și Diana s-au adresat cu o acțiune în instanța de judecată, solicitând obligarea OSC la transcrierea actului de căsătorie.

1. *Arătați în ce cazuri căsătoriile încheiate de către cetățenii Republicii Moldova în fața autorităților străine nu sunt recunoscute în Republica Moldova.*
2. *Care va fi decizia instanței de judecată? Argumentați.*

Speța 3

Doi cetățeni ai Marii Britanii de gen masculin erau căsătoriți conform legislației statului lor. Fiind într-o vizită în Republica Moldova,

unul dintre ei a fost tamponat de către un automobil și a decedat. Al doilea a solicitat organului de urmărire penală să fie recunoscut în calitate de parte vătămată. Însă a fost refuzat pentru motivul că în calitate de parte vătămată poate fi recunoscută doar o rudă apropiată sau soțul supraviețuitor, iar, conform legislației Republicii Moldova, în calitate de soț pot fi doar persoane de sex diferit. Cetățeanul britanic a atacat la judecătorul de instrucție decizia organului de urmărire penală.

1. *Căsătoriile încheiate de către cetățenii străini, conform prevederilor legislațiilor lor naționale, însă care nu corespund prevederilor art. 11, 14 din Codul familiei al Republicii Moldova, pot fi recunoscute sau nu pe teritoriul Republicii Moldova? Expuneți-vă părerea.*
2. *Care va fi decizia judecătorului de instrucție? Argumentați.*

Speța 4

Soții Abdula și Zulfia, cetățeni ai unui stat musulman, de câțiva ani domiciliază în Republica Moldova. Tot aici s-a născut și fiul lor, în legătură cu care a și apărut un conflict în viața familială. Soții nicidecum nu se înțelegeau în privința prenumelui băiatului. Prezentându-se la autoritatea tutelară, Abdula a invocat faptul că, conform legislației statului ai cărui cetățeni sunt, hotărâtoare în ce privește acordarea prenumelor copiilor, este părerea tatălui lor. La rândul său, Zulfia susținea că nu este de acord cu o astfel de poziție, deoarece ei locuiesc în Republica Moldova și, în conformitate cu legislația acestui stat, decizia trebuie să fie luată în comun de ambii părinți. Autoritatea tutelară, invocând faptul că în situația dată se aplică prevederile legii naționale a părinților, a luat o decizie de a-i stabili prenumele băiatului reieșind din dorința tatălui. Zulfia a atacat decizia autorității tutelare în instanța de judecată.

1. *Poate fi aplicată sau nu legea națională a persoanei în cazul în care ea contravine ordinii publice în Republica Moldova? Expuneți-vă părerea.*
2. *Determinați dacă în situația descrisă inegalitatea dintre un bărbat și o femeie, conform legislației lor naționale, vine sau nu în contradicție cu ordinea publică în Republica Moldova.*
3. *Care va fi decizia instanței de judecată? Argumentați.*

Speța 5

Fatima, cetățeană a unui stat musulman în care este interzisă căsătoria cu reprezentanții altor religii, de câțiva ani locuiește în Republica Moldova. Aici a făcut cunoștință cu un băiat, cu care dorește să întemeieze o familie. Deoarece pentru încheierea căsătoriei cetățenii străini trebuie să prezinte un document eliberat de autoritățile lor naționale din care să reiasă că întrunește condițiile de fond cerute de legislația Republicii Moldova, Fatima s-a adresat autorităților naționale pentru obținerea unui astfel de document. Însă când a explicat pentru ce dorește eliberarea unui astfel de document, i s-a refuzat pentru motivul că eliberarea lui ar duce la încălcarea legii lor, și anume: se va la contribui la încheierea unei căsătorii cu o persoană care împărtășește o altă religie.

Reîntorcându-se în Republica Moldova, ea a prezentat refuzul autorităților sale naționale în care figura și motivul acestuia și a solicitat încheierea căsătoriei în lipsa acestui document. Însă au fost refuzați. Ambii s-au adresat cu o acțiune în instanța de judecată.

1. *Determinați dacă interdicția de a încheia căsătoria cu reprezentantul unei alte religii contravine prevederilor de ordine publică în Republica Moldova.*
2. *Dacă o prevedere legală, de ordin procedural, a legislației noastre în anumite condiții ar favoriza încălcarea prevederilor de ordine publică, atunci ea trebuie să fie aplicată sau nu de organele de stat, în speță de organele de stare civilă? Expuneți-ă părerea.*
3. *Care va fi decizia instanței de judecată? Argumentați.*

Tema 16

REGIMURI MATRIMONIALE (masterat)

Întrebări pentru evaluarea masteranzilor

1. Caracterizați obiectul material și obiectul juridic al regimurilor matrimoniale.
2. Dezvăluți esența regimului primar imperativ.
3. Care sunt criteriile de clasificare a regimurilor matrimoniale?
4. Analizați formarea, funcționarea și lichidarea regimurilor matrimoniale de comunitate.
5. Analizați formarea, funcționarea și lichidarea regimurilor matrimoniale de separație.
6. Analizați formarea, funcționarea și lichidarea regimurilor matrimoniale mixte.
7. Definiți mandatul tacit reciproc al soților și relațați despre importanța lui pentru încheierea actelor juridice.
8. Care este impactul alegerii regimului matrimonial pentru răspunderea obligațională a soților?
9. Exemplificați situații de aplicare a prevederilor din Codul civil pentru soluționarea litigiilor ce reies din raporturile de familie.
10. Care sunt contractele familiale ce pot fi încheiate reieșind din prevederile Codului familiei?
11. Analizați contractul privind împărțirea benevolă a bunurilor proprietate comună în devălmășie a soților. Care este natura lui juridică?
12. Comparați contractul privind plata pensiei de întreținere pentru membrii familiei, reglementat de Codul familiei, cu contractul de înstrăinare a bunului cu condiția întreținerii pe viață și cu contractul de rentă, reglementate de Codul civil.
13. Analizați modificarea și rezilierea contractului matrimonial și propuneți soluții pentru aplicarea concomitentă sau separată a Codului familiei și a Codului civil.
14. Expuneți-vă asupra acordului privind determinarea locului de trai al copilului minor și a modului de participare a părintelui

ce locuiește separat de copil la educația acestuia; dacă este acest acord un veritabil contract civil sau nu. Considerați că este necesar de a fi încheiat un acord sau două, separând determinarea domiciliului de participarea la educație?

15. Care este rolul notarului la încheierea contractelor ce reglementează raporturile de familie?
16. Întocmiți proiecte de contracte care reglementează raporturile patrimoniale dintre soți.
17. Analizați actele normative ce urmează a fi aplicate în raporturile patrimoniale de familie cu element de extraneitate.
18. Propuneți modificări în legislație pentru a facilita apropierea conceptului național de cel european privind noțiunea și regulile de aplicabilitate a regimurilor matrimoniale.

Speța 1

Boris și Carolina s-au căsătorit în anul 1993. În anul 1995 fabrica de mobilă „Meșterul”, la care Boris a lucrat 15 ani, a fost privatizată de colectiv și, ca urmare, el a primit bonuri patrimoniale, pe care le-a investit în SA „Meșterul”, dobândind acțiuni în valoare de 1000 lei. Anual acestea îi aduc dividende în sumă de 20 000 lei, pe care el pornește o afacere proprie profitabilă (SRL RÂNDUNICA, el fiind unicul fondator). În anul 2020 soții înaintează o acțiune de divorț și soția cere partajarea bunurilor dobândite în căsătorie, inclusiv a părții sociale SRL RÂNDUNICA.

1. *Decideți care este natura bunurilor dobândite de unul dintre soți în urma privatizării.*
2. *Care este regimul juridic al fructelor bunului care aparține cu drept de proprietate personală unuia dintre soți?*
3. *Determinați natura juridică a capitalului social al SRL RÂNDUNICA.*
4. *Analizați posibilitatea partajării între soți a părții sociale din societatea comercială conform legislației în vigoare.*
5. *Soluționați speța făcând trimitere la actele normative pertinente.*

Speța 2

În anul 1988 Andrei, cu autorizarea primăriei locale, a început construcția unei case de locuit pe lotul de teren de lângă casa părinților săi.

În anul 1990 se căsătorește cu Lidia și, deoarece casa lui nu era nici pe departe finisată, ei au locuit împreună cu părinții lui Andrei în casa acestora. Pe parcursul căsătoriei au efectuat o reparație capitală a casei părințești, apoi au finisat casa începută de Andrei. În 2009 părinții lui Andrei au decedat și el a moștenit casa lor. Casa proprie, deși era gata, el nu a înregistrat-o la OCT. În anul 2010 Andrei și Lidia divorțează din motivul că ultima intenționa să plece la muncă în Italia. După divorț, Lidia pleacă, iar Andrei înregistrează casa începută de el și adusă la final cu soția pe numele său. În 2014 Lidia se întoarce și dorește să fie și ea înregistrată în calitate de proprietar al casei la construcția căreia a participat cu resurse financiare și muncă proprie, dar Andrei se împotrivesc. Lidia înaintează o acțiune în instanța de judecată, în care cere recunoașterea bunurilor proprietate personală a fostului soț (casa moștenită de la părinți și casa începută de Andrei și finisată împreună) ca fiind comune și cere partajarea acestora.

1. *Decideți dacă instanța de judecată este în drept sau obligată să recunoască bunul personal îmbunătățit de ambii soți ca fiind comun.*
2. *Care sunt condițiile stabilite de lege pentru ca un bun proprietate personală a unuia dintre soți să fie recunoscut ca bun comun?*
3. *Reieșind din prevederile Codului familiei, îmbunătățirile aduse casei părinților unuia dintre soți intră sau nu sub incidența regimului matrimonial legal?*
4. *Soluționați litigiul în fond.*

Speța 3

La 25 iulie 2003 Vasile, în vârstă de 16 ani, a intrat în posesia unui lot de pământ în calitate de unic moștenitor al averii tatălui său. Peste 10 ani acesta se căsătorește cu Elena.

La 19 aprilie 2020 în instanța de judecată de la locul aflării terenului este depusă o cerere de chemare în judecată, prin care se solicită anularea contractului de vânzare-cumpărare a terenului cumpărat de către tatăl lui Vasile și rectificarea înscrierilor din Registrul bunurilor imobiliare. Avocatul lui Vasile, obiectând împotriva pretențiilor reclamantilor, depune o cerere reconvențională, în care solicită recunoașterea dobândirii dreptului de proprietate prin uzucapiune tabulară, în conformitate

cu art. 524 alin. (1) lit. b) Cod civil. Instanța de fond respinge cererea reclamantului și admite cererea reconvențională. Instanțele de apel și recurs au menținut hotărârea primei instanțe.

La 15 noiembrie 2024 soții se prezintă la notar pentru a partaja prin acord bunurile comune dobândite în timpul căsătoriei și a încheia un contract matrimonial. Între soți au apărut divergențe referitor la partajul terenului care a constituit obiectul litigiului în instanțele de judecată. Soția solicită atribuirea acestuia la categoria bunurilor comune, invocând faptul că hotărârea de recunoaștere a dreptului de proprietate ca fiind dobândit prin uzucapiune a fost emisă în timpul căsătoriei și, prin urmare, bunul este unul comun. Soțul, însă, insistă asupra atribuirii acestui bun la categoria bunurilor sale personale, deoarece, în opinia sa, uzucapiunea retroactivează și bunul se consideră dobândit înainte de încheierea căsătoriei, adică la 25 iulie 2003.

1. *Stabiliți momentul dobândirii dreptului de proprietate prin moștenire în cazul dat.*
2. *Decideți asupra momentului dobândirii dreptului de proprietate prin uzucapiune, în general, și prin uzucapiune tabulară, în mod special.*
3. *Calificați natura juridică a uzucapiunii prin includerea acestui mod de dobândire a dreptului de proprietate la modurile de dobândire a proprietății cu titlu oneros sau gratuit.*
4. *Decideți asupra momentului începerii curgerii termenului necesar invocării uzucapiunii în speța dată și dacă prevederile Legii nr. 133 din 15.11.2018 privind modernizarea Codului civil și modificarea unor acte legislative se aplică cu efect retroactiv în situația descrisă în speță.*
5. *Soluționați litigiul în fond.*

Speța 4

A și B locuiau în concubinaj din 2013. În 2020 A a încheiat un contract de vânzare-cumpărare a bunului imobil în construcție, cu rezerva proprietății, fiind unica parte contractantă cu statut de cumpărător indicată în contract și a cărui drept de proprietate a fost înregistrat provizoriu în Registrul bunurilor imobile pe durata edificării construcției.

Totodată, A a convenit cu B, printr-un simplu înscris sub semnătură privată, să achite împreună costul bunului imobil în construcție (apartament), B urmând să achite 60% din costul apartamentului, iar A – 40%.

În conformitate cu pct. 7.2 din contract, înregistrarea provizorie a dreptului de proprietate a cumpărătorului se justifică, iar cumpărătorul devine proprietar necondiționat al bunului imobil și al cotei-părți din părțile comune, prin actul de predare-primire semnat după darea în exploatare și, în cazul rezervei proprietății, prin confirmarea emisă de către vânzător, în formă scrisă, despre achitarea a 95% din prețul total al contractului. În cazul justificării înregistrării provizorii, dreptul de proprietate al vânzătorului se radiază din Registrul bunurilor imobile.

Totodată, conform pct. 8.4. din contract, fără acordul vânzătorului nu se admite cesiunea drepturilor care rezultă din contract și nici preluarea datoriei cumpărătorului.

În mai 2024 relațiile dintre concubini se deteriorează. În septembrie 2024 A prezintă la I.P. „Cadastrul Bunurilor Imobile” setul de documente necesar înregistrării dreptului său de proprietate asupra apartamentului și a cotei-părți din părțile comune și radierii dreptului de proprietate al vânzătorului.

Însă registratorul a refuzat înregistrarea, comunicându-i că la I.P. „Cadastrul Bunurilor Imobile”, în scopul asigurării acțiunii privind recunoașterea dreptului de proprietate de către B, a fost aplicată interdicția de a efectua careva înregistrări asupra apartamentului dobândit și a cotei-părți din părțile comune în baza contractului de vânzare-cumpărare a bunului imobil în construcție, cu rezerva proprietății.

A s-a adresat unui avocat pentru consultație.

1. *Determinați natura juridică a drepturilor concubinilor asupra apartamentului.*
2. *Au concubinii dreptul să încheie un acord prin care ar reglementa regimul juridic al bunurilor dobândite în timpul concubinajului?*
3. *Care sunt cerințele de fond și de formă pentru valabilitatea acordului prin care concubinii au stabilit sumele bănești pe care fiecare din ei urmează să le achite pentru bunul imobil în construcție?*
4. *Stabiliți, prin raportare la condițiile speței, dacă, în virtutea principiului relativității efectelor contractului, contractul încheiat în-*

*tre A cu societatea de construcții poate produce efecte față de B.
S-ar schimba situația în cazul în care A și B ar fi căsătoriți?*

5. *Soluționați litigiul în fond.*

Speța 5

În noiembrie 2024, A. Diaconu a înaintat o acțiune în instanța de judecată privind declararea nulității contractului încheiat de soția sa și rectificarea înscrisurilor din Registrul de Stat al vehiculelor.

El a invocat următoarele: în februarie 2020 el i-a făcut cadou soției sale un autoturism de model Mercedes-Benz S-Klasse la prețul de 57 000 euro. În contractul de donație a inserat o clauză de inalienabilitate pe o durată de 3 ani.

Contractul nu a fost înregistrat în Registrul de Stat al vehiculelor.

Însă în luna iunie 2021 soția a vândut automobilul unui terț, fără ca el să știe, iar dreptul terțului asupra automobilului a fost înregistrat în Registrul de Stat al vehiculelor.

La examinarea cauzei s-a stabilit că soția a vândut automobilul, deoarece avea nevoie să facă reparație în casa de vacanță din Sinaia care-i aparținea cu drept de proprietate personală, fiind moștenită de la mătușa sa. Reclamantul cere ca actul juridic de dispoziție încheiat fără acordul lui să fie declarat nul, iar automobilul întors în patrimoniul familiei.

1. *Definiți clauza de inalienabilitate.*
2. *Determinați condițiile de valabilitate și cele de opozabilitate ale clauzei de inalienabilitate.*
3. *Stabiliți dacă dreptul de proprietate asupra bunului (conform speței) se dobândește sau nu, conform legii, prin înregistrare într-un registru de publicitate cu caracter constitutiv, făcând trimitere la normele juridice pertinente în acest sens.*
4. *Determinați regimul juridic al bunului donat de soț soției în timpul căsătoriei și regimul juridic al valorii investiției în casa de vacanță din Sinaia.*
5. *Stabiliți consecințele încheierii actelor de dispoziție cu încălcarea clauzei de inalienabilitate.*
6. *Stabiliți dacă clauza de inalienabilitate poate fi invocată față de dobânditorul bunului, reieșind din condițiile speței.*

7. *Determinați mijloacele juridice de apărare ale dobânditorului bunului mobil împotriva pretențiilor soțului.*
8. *Soluționați litigiul în fond argumentând răspunsul.*

Speța 6

În timpul căsătoriei, *Primus* a fondat o societate cu răspundere limitată. În calitate de unic fondator a desemnat-o ca administrator pe soția sa. Deoarece afacerile mergeau prost, peste un anumit timp soțul a plecat peste hotare la muncă. Pentru a gestiona mai eficient societatea, în anul 2018 acesta a eliberat soției o procură, potrivit căreia ea avea dreptul să-l reprezinte la adunarea generală a societății și chiar să înstrăineze partea socială. Vecinul soților, *Secundus*, s-a declarat interesat să cumpere SRL și s-a adresat cu o ofertă soției lui *Primus*. Aceasta, fără să se consulte cu soțul, a vândut partea socială lui *Secundus*. Întorcându-se acasă cu o sumă anumită de bani, *Primus* a decis să-i investească în afaceri, inclusiv în SRL al cărei fondator era. Însă, aflând că soția a vândut partea socială vecinului, s-a adresat cu o cerere de chemare în judecată, solicitând declararea nulă a procurii, respectiv a contractului de vânzare-cumpărare a părții sociale, deoarece, conform art. 57 alin. (2), propoziția a doua din Legea privind societățile cu răspundere limitată din 14.06.2007, administratorul nu poate fi reprezentant al asociației.

Prima instanță a admis cererea soțului și a declarat nulă atât procura, cât și contractul de vânzare-cumpărare a părții sociale. *Secundus* a depus apel.

1. *Analizați dreptul de reprezentare mutuală dintre soți în timpul căsătoriei și determinați domeniul său de aplicabilitate.*
2. *S-ar fi schimbat situația dacă soțul nu i-ar fi eliberat soției procura respectivă?*
3. *Decideți dacă separația de fapt a soților produce efecte asupra prezumției de mandat reciproc.*
4. *Analizați temeinicia refuzului registratorului.*
5. *Analizați excepțiile de la regula enunțată de regulator și stabiliți dacă acestea se aplică în cazul dat.*
6. *Care erau efectele încheierii actului juridic în situația descrisă în speță până la intrarea în vigoare a Legii nr. 133 din 15.11.2018*

privind modernizarea Codului civil și modificarea unor acte legislative și efectele aplicabile speței în ipoteza eliberării procurii și încheierii contractului după intrarea în vigoare a acestei legi?

7. Soluționați litigiul în fond.

Speța 7

Primus, dorind să inițieze o afacere, s-a adresat la o bancă comercială pentru a i se oferi un credit. Deoarece nu avea bunuri pe care le-ar putea depune în gaj sau ipotecă, l-a rugat pe prietenul său, *Secundus*, să constituie în favoarea sa un drept de ipotecă asupra apartamentului său din Chișinău.

Știind că soția lui *Secundus* va obiecta împotriva acestei idei și profitând de faptul că aceasta era plecată peste hotare, *Primus* i-a propus lui *Secundus* să-i falsifice semnătura pe declarația privind acordul la constituirea dreptului de ipotecă și să o prezinte prietenului lor comun, *Tertius*, care era notar, pentru autentificarea contractului de ipotecă.

Colaboratorii băncii, verificând toate documentele, au luat decizia de a oferi creditul în sumă de 970 000 lei.

Contractul de ipotecă a fost investit cu formulă executorie.

Deoarece nu a administrat eficient creditul obținut, afacerea inițiată de *Primus* a eșuat, iar banca a inițiat procedura privind exercitarea dreptului de ipotecă.

Între timp, soția lui *Secundus* s-a întors acasă și a aflat despre situația creată. Adresându-se unui avocat, acesta i-a sugerat să depună următoarele obiecții în cadrul procedurii de exercitare a dreptului de ipotecă inițiată de bancă:

- a) semnătura soției pe acordul de constituire a dreptului de ipotecă a fost falsificată;
- b) soția nu știa și nu avea de unde să știe despre contractul de ipotecă, iar în lipsa acordului ei acesta este nul;
- c) creditorul ipotecar nu i-a transmis avizul de executare a dreptului de ipotecă.

1. *Analizați procedura de exercitare a dreptului de ipotecă în cazul când acesta izvorăște dintr-un contract de ipotecă investit cu formulă executorie.*

2. *Indicați temeiurile în baza cărora instanța de judecată este în*

drept să suspende sau să anuleze transmiterea bunului în posesia creditorului gajist/ipotecar.

3. *În fața obiecțiilor sugerate de avocat, ce va decide justiția?*
4. *Soluționați litigiul în fond.*

Speța 8

La 23.09.2024, Sergiu Negru a înaintat în Judecătoria Chișinău o acțiune de partaj a averii comune. În timpul căsătoriei soția sa a moștenit o casă de locuit în valoare de 120 000 euro. Peste 2 ani soții au investit în reparația capitală a imobilului nominalizat suma de 120 000 euro.

În timpul căsătoriei soții au cumpărat acțiuni într-o societate pe acțiuni în valoare de 1 237 000 lei, au fondat o societate cu răspundere limitată, unde unic asociat este Sergiu Negru, activele căreia se evaluează la 2 450 000 lei, iar pe terenul ce aparținea soțului au construit o casă de locuit din mijloace comune.

1. *Determinați obiectul partajului.*
2. *Stabiliți posibilitatea împărțirii casei moștenite și eventualele cote-părți. Argumentați răspunsul.*
3. *Decideți asupra modalității împărțirii:*
  - a) *valorilor mobiliare (acțiunilor);*
  - b) *activelor unei societăți cu răspundere limitată și a unei părți din capitalul social al societății cu răspundere limitată;*
  - c) *casei de locuit construite pe terenul – proprietate personală a unuia dintre soți.*

Speța 9

Vasile a încheiat la 05 martie 2019 cu mătușa sa Elena un contract de înstrăinare a apartamentului cu 2 odăi, situat în mun. Chișinău, str. Armenească, 30, cu condiția întreținerii pe viață.

La data de 15 septembrie 2019, Vasile se căsătorește cu Andreea.

La data de 04 aprilie 2023 mătușa lui Vasile decedează.

Între timp, relațiile dintre soți s-au deteriorat, iar la data de 30 septembrie 2024 Andreea a depus cerere de desfacere a căsătoriei și partaj, prin care a solicitat și partajarea bunurilor comune, solicitând să fie partajat și apartamentului cu 2 odăi, situat în mun. Chișinău, str. Arme-

nească, 30, motivându-și pretențiile prin faptul că și ea a contribuit la executarea obligațiilor de întreținere pe care și le-a asumat Vasile față de mătușa sa.

Vasile a obiectat împotriva acestei pretenții, menționând faptul că contractul a fost încheiat până la încheierea căsătoriei, iar obligațiile de întreținere au un caracter strict personal, Andreea nefiind parte la acest contract; în virtutea principiului relativității efectelor contractului, contractul nu poate produce efecte asupra ei. El a recunoscut, însă, că și Andreea a contribuit la executarea obligațiilor de întreținere pe care și le-a asumat Vasile față de mătușa sa.

1. *Stabiliți momentul dobândirii dreptului de proprietate în baza contractului de înstrăinare a bunului cu condiția întreținerii pe viață.*
2. *Determinați regimul juridic al bunului dobândit în baza contractului de înstrăinare a bunului cu condiția întreținerii pe viață.*
3. *Decideți asupra modalității de soluționare a litigiului de partaj.*

Speța 10

Tudor și Maria în timpul căsătoriei au procurat în or. Strășeni un apartament care valorează 20 000 euro și o casă în mun. Chișinău, în valoare de 200 000 euro. Într-o zi Tudor a împrumutat de la Mihai 60 000 euro, bani pe care i-a pierdut la cazino. Pentru a minimaliza suma pe care ar putea s-o încaseze Mihai, soții au încheiat un contract matrimonial, în care au specificat că apartamentul din Strășeni îi revine lui Tudor, iar casa din mun. Chișinău îi revine Mariei. Ulterior, Maria vinde casa pentru 180 000 de euro lui Andrei.

Aflând despre împărțirea făcută, Mihai a înaintat o cerere de declarare a nulității contractului matrimonial pentru motivul că el a fost încheiat cu încălcarea drepturilor lui Mihai.

Cam în aceeași perioadă, considerând că a obținut cam puțin pentru casă, Maria a înaintat o acțiune către Andrei privind declararea nulității contractului de vânzare-cumpărare a casei pentru motivul că împărțeala intervenită între ea și soțul său a fost făcută în dauna creditorului soțului.

1. *Indicați ce împrejurări pot fi invocate ca temeiuri pentru declararea nulității unui contract matrimonial.*

2. *Arătați cercul subiecților care pot solicita declararea nulității contractului matrimonial.*
3. *Expuneți în ce situații partea care a încheiat contractul matrimonial poate invoca nulitatea lui.*
4. *Soluționați speța, argumentând dacă vor fi admise sau nu acțiunile înaintate.*

Speța 11

La 26 martie 2020, Vlad a încheiat cu o societate specializată în construcții un contract de vânzare-cumpărare a bunului imobil în construcție, cu rezerva proprietății. Prețul contractului – 98 000 euro. Termenul de dare în exploatare a construcției – 01 mai 2023. La 01 iunie 2023 Vlad se căsătorește cu Valeria, iar la 01 iunie 2024 are loc înregistrarea dreptului de proprietate asupra apartamentului în Registrul bunurilor imobile.

Decideți asupra drepturilor soților asupra apartamentului, ținând cont de următoarele situații:

- a) *prețul apartamentului a fost integral achitat de Vlad până la încheierea căsătoriei;*
- b) *50% din prețul apartamentului a fost achitat de Vlad până la încheierea căsătoriei, iar după încheierea căsătoriei 50% din preț a fost achitat din mijloacele comune ale soților;*
- c) *50% din prețul apartamentului a fost achitat de Vlad până la încheierea căsătoriei, iar după încheierea căsătoriei 50% din preț a fost achitat de Valeria;*
- d) *prețul apartamentului a fost achitat integral de Vlad înainte de încheierea căsătoriei, însă după încheierea căsătoriei Valeria a investit în reparația și mobilarea apartamentului 60 000 euro.*

Speța 12

La data de 05 septembrie 2018 Igor a depus cerere de chemare în judecată împotriva Elenei cu privire la recunoașterea datoriei unuia dintre soți în calitate de obligații comune ale foștilor soți, încasarea sumei în ordine de regres. În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că s-a aflat în relații de căsătorie cu Elena din 27 aprilie 1991 până la 07 august 2016.

Reclamantul a mai menționat că în temeiul unui contract a beneficiat de un credit în valoare de 400 000 de lei, cu termenul de rambursare 15 ianuarie 2016. A susținut că scopul creditului a fost reparația capitală a apartamentului proprietate comună în devălmășie a soților, situat în mun. Chișinău, iar suma totală achitată de el pentru credit și dobânzi este de 729 940 lei.

Igor a prezentat scrisoarea BC „Moldova-Agroindbank” SA, conform căreia el a executat integral și cu bună-credință contractul de credit și dobânzile prevăzute de contract.

Reclamantul consideră că, după restituirea în mod integral a datoriei în sumă de 729 940 lei, este în drept să solicite încasarea în ordine de regres din contul fostei soții Elena 1/2 din suma achitată pentru credit, și anume – 364 970 lei. Cerințele sunt următoarele:

- recunoașterea datoriilor în valoare de 729 940 lei în calitate de obligații comune ale foștilor soți, Elena și Igor, dobândite de către el în timpul căsătoriei și asumate în interesul familiei;
  - distribuirea datoriilor comune ale foștilor soți, în valoare de 729 940 lei, în două părți egale cu atribuirea sumei de 364 970 lei fiecăruia;
  - încasarea din contul Elenei în beneficiul lui Igor în mod de regres a sumei de 364 970 lei pentru partea acesteia din obligația care a fost asumată de către Igor în timpul căsătoriei și în interesul familiei.
1. *Decideți în ce cazuri obligația asumată de un singur soț se consideră comună.*
  2. *Cine trebuie să aducă probele necesare pentru confirmarea că cele dobândite din contractul de credit încheiat de un soț au fost folosite în interesul familiei?*
  3. *Soluționați speța argumentând răspunsul.*

Speța 13

În 2011 Ion Negru s-a căsătorit cu Elena Vîrtosu, ambii medici de specialitate. Ion avea deschis un cabinet stomatologic (în 2010 valoarea acestuia era estimată la 50 000 lei) în care lucra singur. Pe parcursul căsătoriei Elena a lucrat cu soțul în acest centru și, deoarece ea era un

specialist notoriu, veniturile s-au mărit considerabil și ei au lărgit afacerea până la un centru medical înzestrat cu tehnică modernă (evaluat la finele anului 2021 la un milion de lei).

În mai 2022 între soți s-a iscat un conflict, pe motiv de infidelitate a soțului și soția a depus o cerere de divorț și de partajare a centrului medical care a fost fondat de Ion, dar unde au lucrat ambii și, datorită acestui fapt, valoarea bunului s-a schimbat simțitor.

1. *Relatați asupra posibilității schimbării regimului juridic al bunului litigios.*
2. *Decideți dacă situației indicate în speță îi pot fi aplicate prevederile art. 23 din Codul familiei.*
3. *Partajați bunul aplicând normele juridice pertinente.*

Speța 14

Vlad se căsătorește cu Inga în 2014 și în 2015, având niște economii făcute înainte de încheierea căsătoriei, înființează SRL „Școala auto” cu un capital social de 150 000 lei. Pe parcurs SRL a fost gestionată bine, plus Inga a investit 600 000 lei – bani moșteniți de la părinți. În 2022 activele școlii auto erau estimate la 2,5 mln. lei. Neînțelegerile dintre soți au dus la divorț în 2023 și soția a cerut partajarea capitalului social al SRL „Școala auto” pe motiv că a fost fondată în timpul căsătoriei.

1. *Determinați regimul juridic al capitalului social al SRL „Școala auto”.*
2. *Estimați activele și propuneți variante de partajare.*
3. *Soluționați litigiul în fond.*

ANEXE

Anexa nr.1

CONTRACT MATRIMONIAL

Mun. Chişinău

anul două mii _____
Douăzeci și cinci aprilie

Subsemnații: _____

_____, am încheiat prezentul contract privind următoarele:

PREAMBUL:

(A) Întrucât, încheind căsătoria, înregistrarea căreia a fost efectuată de către organele de stare civilă primăria _____, la data de 24.01.2014, fapt confirmat prin certificatul de căsătorie CS-V _____), _____, nu a fost încheiat contract matrimonial, prin prezentul contract stabilim drepturile patrimoniale și obligațiunile noastre de după încheierea prezentului contract, pe parcursul căsătoriei, precum și cele în cazul desfacerii ei;

(B) Părțile își exprimă liber acordul de a încheia contractul matrimonial fiindu-le cunoscut conținutul acestuia și acceptat de Părți.

Astfel, **Părțile** au convenit asupra următoarelor:

Articolul 1. PREVEDERI GENERALE

1. Noi, Părțile, am hotărât să stabilim **regimul matrimonial al separației de bunuri**.

Articolul 2. CONȚINUTUL CONTRACTULUI. PREVEDERI SPECIALE

2.1. Toate bunurile, atât de natură mobilă, cât și imobiliară, dobândite de fiecare dintre soți până la încheierea căsătoriei, constituie proprietate personală a celui soț, căruia aceste bunuri au aparținut până la încheierea căsătoriei, chiar dacă înregistrarea dreptului de proprietate cu privire la aceste bunuri au fost efectuate după înregistrarea căsătoriei.

Faptul sporirii valorii bunului personal prin efectuarea unor reparații capitale ori efectuarea altor investiții valoroase nu poate determina modificarea regimului juridic al acestei proprietăți.

2.2. Bunurile imobile, mobile sau bunurile de altă natură, care, în conformitate cu legislația, trebuie înregistrate la organele competente, precum și hârtiile de valoare, acțiunile, părțile sociale în cadrul SRL care vor fi procurate pe parcursul căsătoriei, din momentul încheierii și semnării prezentului contract, doar din surse financiare personale ale fiecăruia, vor fi înregistrate pe numele aceluia, din ale cărui mijloace au fost obținute. Pentru acest patrimoniu va fi aplicat regimul proprietății personale și el va fi administrat independent. Orice acte de dispoziție cu privire la acest patrimoniu vor fi încheiate de către soțul pe numele căruia a fost înscris dreptul de proprietate cu privire la acest bun, fără acordul celuilalt soț, independent de natura juridică a acestor bunuri.

2.3. Patrimoniul obținut de fiecare dintre noi pe parcursul căsătoriei prin moștenire, prin dobândiri de surse financiare în temeiul contractelor de împrumut, credit, acceptare de donații sau în temeiul altor tranzacții cu titlu gratuit va fi considerat proprietate personală a celui soț care l-a primit.

2.4. Pe parcursul căsătoriei Părțile pot să acorde unul celuilalt drept de folosire cu privire la imobilul aflat în proprietatea unuia dintre soți. În cazul desfacerii căsătoriei toate aceste drepturi încetează simultan cu divorțul. Soțul se obligă în termen de 10 zile din ziua divorțului să părăsească imobilul, fiind obligat să-și retragă și viza de domiciliu.

2.5. Bijuteriile sau alte obiecte de preț, dobândite de soți în timpul căsătoriei, sunt proprietate personală a soțului care le-a dobândit, atât pe parcursul căsătoriei, cât și în cazul desfacerii ei.

2.6. Depunerile efectuate de noi pe numele copilului _____, precum și pe numele viitorilor noștri copii, precum și alt patrimoniu înscris pe numele lor din mijloacele noastre, constituie proprietate personală a copiilor și în cazul divorțului nu vor fi luate în considerare.

2.7. Fiecare dintre soți este obligat să înștiințeze creditorii săi despre încheierea, modificarea sau rezilierea contractului matrimonial. În cazul neexecutării acestei obligații, soțul debitor răspunde pentru obligațiile sale indiferent de conținutul contractului. Pentru orice obligații materiale și fiscale soții vor răspunde personal.

Articolul 3. LEGEA APLICABILĂ REGIMULUI MATRIMONIAL (Se aplică în cazul în care una dintre Părți este cetățean străin sau apatrid)

3.1. Noi, Părțile, am hotărât ca legea aplicabilă regimului matrimonial să fie legea Republicii Moldova.

3.2. Noi, Părțile, declarăm că notarul public ne-a adus la cunoștință domeniul de aplicare a legii aplicabile regimului matrimonial.

Articolul 4. DISPOZIȚII FINALE

4.1. Contractul poate fi modificat sau reziliat în orice moment la liberul acord al Părților, în formă autentică.

4.2. Contractul intră în vigoare din momentul semnării și autentificării lui, adică azi, 25.04.2019 (douăzeci și cinci aprilie anul două mii nouăsprezece).

4.3. Notarul a explicat părților prevederile art. 567-574 din Codul civil al Republicii Moldova și ale art. 27-32 din Codul familiei al Republicii Moldova.

4.4. Cheltuielile notariale ce țin de autentificarea prezentului contract vor fi achitate de ambele Părți în egală măsură.

4.5. Contractul se întocmește în trei exemplare, dintre care unul se va păstra în dosarele arhivei notarului _____, iar câte unul din exemplare vor fi eliberate Părților.

SEMNĂTURILE: _____

Autentificarea notarială

CONTRACT DE PARTAJARE A AVERII COMUNE A SOȚILOR

Mun. Chișinău

anul două mii nouăsprezece
unu februarie

1. PĂRȚILE CONTRACTANTE

1.1. Subsemnații:

Ivanov Alexandr, născut la _____, c.p. _____, titular al buletinului de identitate _____, eliberat la 13.01.2015 de ÎS CRIS REGISTRU, domiciliat pe adresa: Republica Moldova, mun. Chișinău, str. _____, pe de o parte
și

Ivanova Ala, născută la _____, c.p. _____, titulară a buletinului de identitate _____, eliberat la 03.01.2017 de ÎS CRIS REGISTRU, domiciliată pe adresa: Republica Moldova, mun. Chișinău, str. _____, pe de altă parte, am încheiat prezentul Contract privind următoarele:

2. OBIECTUL CONTRACTULUI

2.1. Noi, Ivanov Alexandr și Ivanova Ala, am încheiat căsătorie la data de 15.09.2004 înregistrată de OSC Chișinău cu nr. _____. Prin prezenul Contract am decis să împărțim bunurile indicate mai jos care au fost dobândite în perioada căsătoriei noastre.

Averea dobândită cu titlu de proprietate comună în devălmășie pe parcursul căsătoriei este constituită din următoarele bunuri:

2.1.1. Autoturismul marca **LAND ROVER EVOQUE**, caroseria _____, cu numărul de înregistrare _____, dobânditor al căruia este **Ivanova Ala**.

2.1.2. Autoturismul marca **PORSCHE CAYENNE**, caroseria _____, cu numărul de înregistrare _____, dobânditor al căruia este **Ivanov Alexandr**.

2.1.3. Bunul imobil cu numărul cadastral _____ **.055.01**

– **construcție** – garajul nr.1 cu suprafața totală de....m.p., situat pe adresa: mun. Chișinău, sect. Centru, str. _____, care ne aparține cu drept de proprietate privată comună în devălmășie în temeiul **Contractului de vânzare-cumpărare nr. 9426, autentificat la** _____, fapt confirmat prin Extrasul din Registrul bunurilor imobile nr. _____, dobânditor al căruia este **Ivanova Ala**.

2.1.4. Bunul imobil cu numărul cadastral _____ – **încăpere locativă** – apartamentul nr. 2, situat pe adresa: mun. Chișinău, sect. Centru, str. _____ cu suprafața totală de 175,5 (una sută șaptezeci și cinci întregi și cinci zecimi) m.p., care ne aparține cu drept de proprietate privată comună în devălmășie în temeiul **Contractului nr.** _____ și **Actului de transmitere-primire nr.** _____, fapt confirmat prin Extrasul din Registrul bunurilor imobile nr. _____, dobânditor al căruia este **Ivanova Ala**.

2.1.5. Bunul imobil cu numărul cadastral _____ – **încăpere nelocativă** – garajul nr. 2, situat pe adresa: mun. Chișinău, sect. Centru, str. _____, cu suprafața totală de 22,2 (douăzeci și doi întregi și două zecimi) m.p., care ne aparține cu drept de proprietate privată comună în devălmășie în temeiul **Contractului nr.** _____ și **Actului de transmitere-primire nr.** _____, fapt confirmat prin Extrasul din Registrul bunurilor imobile nr. _____ din 09.01.2019, dobânditor al căruia este **Ivanova Ala**.

2.1.6. Bunul imobil cu numărul cadastral _____ – **construcție** – clădire administrativă, situat pe adresa: mun. Chișinău, sect. Buiucani, str. _____, cu suprafața la sol de 246,3 (două sute patruzeci și șase întregi și trei zecimi) m.p., care ne aparține cu drept de proprietate privată comună în devălmășie în temeiul **Contractului de vânzare-cumpărare nr.** _____ și **Procesului-verbal din** _____, fapt confirmat prin Extrasul din Registrul bunurilor imobile nr. _____, dobânditor al căruia este **Ivanov Alexandr**.

2.1.7. Bunul imobil cu numărul cadastral _____ – **încăpere locativă** – apartamentul nr. 5, situat pe adresa: mun. Chișinău, sect. Buiucani, str. _____, cu suprafața totală de 125,6 (una sută douăzeci și cinci întregi și șase zecimi) m.p., care ne aparține cu drept de proprietate privată comună în devălmășie în temeiul **Contractului cu privire la participarea în** _____, **Acordului adițional din**

_____, *Actului de trasnmitere-pirimire din 25.07.2012 și Hotărârii Judecătoriei Buiucani din _____*, fapt confirmat prin Extrasul din Registrul bunurilor imobile nr. _____, dobânditor al căruia este **Ivanova Ala**,

2.1.8. Bunul imobil cu numărul cadastral _____ cu o suprafață de 30 (treizeci) m.p., situat în sectorul Centru, fapt confirmat prin Extrasul din Registrul bunurilor imobile nr. _____, dobânditor al căruia este **Ivanova Ala**.

2.1.9. Bunurile imobile formate din imobilul nr. 71, care ne aparține cu drept de proprietate privată comună în devălmășie în temeiul **Contractului de vânzare-cumpărare nr. _____**, fapt confirmat prin Extrasul din Registrul bunurilor imobile nr. _____, dobânditor al căruia este **Ivanov Alexandr**.

2.1.10. Depuneri bancare la contul _____ la VICTORIA-BANC SA, beneficiar **Ivanov Alexandr**.

2.1.11. Depuneri bancare la contul _____, la FINCOM-BANK SA, beneficiar **Ivanov Alexandr**.

2.1.12. Depuneri bancare la contul de deposit FULGER _____ la VICTORIABANC SA, beneficiar **Ivanov Alexandr**.

2.2. În scopul încetării proprietății comune în devălmășie, în conformitate cu prevederile art. 25, art. 26 din Codul familiei și ale art. 544 alin. (3) și art. 574 din Codul civil ale Republicii Moldova, noi, Ivanov Alexandr și Ivanova Ala, soți căsătoriți sub regimul comunității legale de bunuri, declarăm că stabilim cota de contribuție de ½ (o doime) cotă - parte pentru fiecare dintre noi.

2.3. Prin prezentul contract, noi, Ivanov Alexandr și Ivanova Ala, am hotărât încetarea coproprietății și stabilim că prezentul partaj se face conform liberului acord și la cererea noastră după cum urmează:

2.4. Eu, Ivanova Ala, primesc în deplină și exclusivă proprietate bunurile, după cum urmează:

2.4.1. Autoturismul marca **LAND ROVER EVOQUE**, indicat în pct. 2.1.1. (urmează descrierea completă pentru fiecare bun în parte conform actelor prezentate de părți)

2.4.2. Bunul imobil cu numărul cadastral _____, indicat în pct. 2.1.3.

2.4.3. Bunul imobil cu numărul cadastral _____, indicat în pct. 2.1.4.

2.4.4. Bunul imobil cu numărul cadastral ____, indicat în pct. 2.1.5.

2.4.5. Bunul imobil cu numărul cadastral ____, indicat în pct. 2.1.8.

2.4.6. Bunul imobil cu numărul cadastral ____, indicat în pct. 2.1.7.

În rezultatul încheierii prezentului contract de partaj voluntar al averii prin atingerea unui acord, eu, **Ivanova Ala**, devin astfel unicul proprietar al bunurilor indicate în pct. 2.4. al prezentului contract.

Eu, Ivanov Alexandr, sunt de acord ca soția mea Ivanova Ala să primească bunurile descrise în pct. 2.4 și consimt la înregistrarea dreptului de proprietate personală exclusiv pe numele ei în Registrul bunurilor imobile și în Registrul de Stat al conducătorilor auto și mijloacelor de transport.

2.5. Eu, Ivanov Alexandr, primesc în deplină și exclusivă proprietate bunurile, după cum urmează:

2.5.1. Autoturismul marca **PORSCHE CAYENNE**, bun indicat în pct. 2.1.2. (urmează descrierea completă pentru fiecare bun în parte conform actelor prezentate de părți)

2.5.2. Bunul imobil cu numărul cadastral _____ indicat în pct. 2.1.6.

2.5.3. Bunul imobil cu numărul cadastral _____, indicat în pct. 2.1.9.

2.5.4. Depuneri bancare la contul _____, la VICTORIABANK SA, _____ indicat în pct. 2.1.10.

2.5.5. Depuneri bancare la contul _____, la FINCOMBANK SA, _____ indicat la pct. 2.1.11.

2.5.6. Depuneri bancare la contul de depozit FULGER _____ la VICTORIABANK SA, indicat în pct. 2.1.12, beneficiar **Ivanov Alexandr**.

În rezultatul încheierii prezentului contract de partaj voluntar al averii, prin atingerea unui acord, eu, **Ivanov Alexandr**, devin astfel unicul proprietar al bunurilor indicate în pct. 2.5. al prezentului contract.

Eu, Ivanova Ala, sunt de acord ca soțul meu Ivanov Alexandr să primească bunurile descrise în pct. 2.5 și consimt la înregistrarea dreptului de proprietate personală exclusiv pe numele lui în Registrul bunurilor imobile și în Registrul de Stat al conducătorilor auto și mijloacelor de transport.

3. DISPOZIȚII FINALE

3.1. Noi, părțile, declarăm pe proprie răspundere că la data încheierii prezentului contract bunurile indicate în pct. 1 al prezentului contract nu sunt sechestrate, gajate/ipotecate și nu formează obiectul vreunui litigiu.

3.2. Notarul a explicat părților prevederile art. 20 și 21 din Codul familiei al Republicii Moldova.

3.3. Cheltuielile de autentificare a prezentului contract sunt acoperite de către **ambele părți în egală măsură.**

3.4. Contractul este întocmit în trei exemplare, din care unul se va păstra în arhiva notarului _____, pe adresa mun. Chișinău, str. A. Pușkin, nr. 37, of. 21, iar celelalte două vor fi eliberate câte un exemplar pentru fiecare din părți.

5. Prezentul contract urmează a fi înregistrat la SCT Chișinău, ASP.

Semnăturile: _____

Autentificarea notarială

Notarul -----
sediul: -----

ACORD

cu privire la ocrotirea părintescă, stabilirea domiciliului și plata pensiei de întreținere a copilului minor

Municipiul Chișinău Republica Moldova

Anul -----

Părțile

Prezentul Acord este încheiat în baza Codul familiei al Republicii Moldova, între:

Tatăl (Nume prenume), **născut la (data, luna, anul nașterii)**, domiciliat pe adresa: Republica Moldova (localitatea, strada, nr.), titular al buletinului de identitate (număr), eliberat la (data, luna, anul), de (organul emitent), n.p. (numărul personal), numit în continuare **Debitorul întreținerii, tată al copilului minor** (Nume prenume), **născut la (data, luna, anul nașterii)** numit în continuare **Creditor al întreținerii, în numele căruia acționează reprezentantul legal, mama** (Nume prenume), **născută la (data, luna, anul nașterii)** în Republica Moldova (localitatea, strada, nr.), cetățean al Republicii Moldova, titular al buletinului de identitate (număr), eliberat la (data, luna, anul) de (organul emitent), n.p. (numărul personal).

și

Mama (Nume prenume), **născută la (data, luna, anul nașterii)**, domiciliată pe adresa: Republica Moldova (localitatea, strada, nr.), titulară a buletinului de identitate (număr), eliberat la (data, luna, anul) de (organul emitent), n.p. (numărul personal), **care reprezintă interesele copilului minor** (Nume prenume), **născut la (data, luna, anul nașterii)**, numită în continuare **Părinte**, au încheiat prezentul Acord.

DECLARÂND URMĂTOARELE:

Consimțământul nu este viciat;

Conștientizează acțiunile lor și pot dirija cu ele;

Prezentul contract nu este încheiat din cauza unui concurs de împrejurări grele;

Prezentul contract nu este încheiat în urma constrângerii prin violență fizică sau psihică.

AVÂND ÎN VEDERE CĂ:

A. Conform acordului păților și luând în considerare că părinții au depus cerere de divorț la data de (data, luna, anul) la notarul (numele, prenumele notarului, sediul);

B. Conform art. 74 alin. (1), (2) CF RM, părinții sunt obligați să-și întrețină copiii minori și copiii majori inapți de muncă care necesită sprijin material. Modul de plată a pensiei de întreținere se determină în baza unui contract încheiat între părinți sau între părinți și copilul major inapt de muncă. Potrivit art. 93 CF RM, contractul privind plata pensiei de întreținere se întocmește în scris și se autentifică notarial. Nerespectarea acestor prevederi atrage nulitatea contractului;

C. Luând în considerare că părțile prin acord comun stabilesc domiciliul permanent al copilului (Nume prenume), **născut la (data, luna, anul nașterii)**, cu mama la adresa acesteia (localitatea, strada, nr.);

D. Luând în considerare prevederile Codului familiei al Republicii Moldova și ale Codului civil al Republicii Moldova,

Părțile de comun acord au încheiat prezentul Acord cu privire la

URMĂTOARELE:

1. Obiectul Acordului

- stabilirea domiciliului copilului minor comun (art. 54, art. 63 din Codul Familiei);

- exercitarea autorității părintești de către ambii părinți (art. 62, art. 64 din Codul familiei);

- mărimea, condițiile și modul de plată a pensiei de întreținere de către Debitorul întreținerii în beneficiul Creditorului întreținerii (art. 74, 76-fix, 92, 95, 96, 100, 101 din Codul familiei).

2. Stabilirea domiciliului copilului minor și exercitarea autorității părintești

2.1. Domiciliul copilului minor _____, conform prezentului

Acord, va fi stabilit cu mama sa _____, la adresa de domiciliu a mamei _____

2.2. Tatăl copilului _____ nu va avea restricții de a petrece timpul cu copilul, el are dreptul și este obligat să participe la educația și instruirea copilului minor _____ și să-și exercite drepturile părintești în conformitate cu Codul familiei și cu prezentul **Acord**.

2.3. Autoritatea părintească va fi exercitată de comun de ambii soți prin expunerea asupra educației, alegerea grădiniței, instituției de învățământ/școlii, alegerea religiei etc.

2.4. Ambii părinți au aceleași drepturi și obligații în raport cu copilul minor comun. Toate problemele privind educația și instruirea copilului se soluționează de către părinți de comun acord, ținând-se cont de interesele și de părerea copilului.

2.5. Părinții au dreptul și sunt obligați să-și educe copilul minor comun _____ conform propriilor convingeri, indiferent de faptul dacă locuiesc împreună sau separat.

2.6. Metodele de educație a copilului minor comun _____, alese de părinți, vor exclude comportamentul abuziv, insultele și maltrătarile de orice fel, discriminarea, violența psihică și fizică, aplicarea pedepșelor corporale, antrenarea în acțiuni criminale, inițierea în consumul de băuturi alcoolice, folosirea substanțelor stupefiante și psihotrope, practicarea jocurilor de noroc, cerșitul și alte acte ilicite.

3. Mărimea, condițiile și modul de plată a pensiei de întreținere

3.1. Debitorul întreținerii se obligă să achite lunar în beneficiul Creditorului întreținerii pensia de întreținere în mărime de (suma) MDL, ce se va folosi în contul cheltuielilor ce țin de viața cotidiană a Creditorului întreținerii.

3.2. Pensia de întreținere se va achita până la data de 28 (douăzeci și opt) a fiecărei luni pentru luna curentă, cu indicarea destinației plății, prin una dintre următoarele metode:

a) se va depune, de către Debitorul întreținerii, la contul bancar, ce va fi deschis ulterior pe numele Creditorului întreținerii și suplimentar prezentat *Debitorului întreținerii*;

b) va fi înmănată *reprezentantului legal*, Părinte, contra unei recipise;

c) în caz de aflare a Debitorului întreținerii la muncă peste hotarele

RM, prin transfer la contul bancar discutat mai sus sau prin mijloace de plăți electronice internaționale (Western Union s.a);

d) alte modalități legale, alese de comun acord de Debitorul întreținerii și Parinte.

4. Părțile, în prezența notarului, au declarat că au capacitate deplină pentru încheierea prezentului act notarial, lipsesc alte circumstanțe ce ar putea impune încheierea actului notarial în condiții dezavantajoase. Condițiile prezentului Acord au fost negociate de Părți personal, individual, direct și în prealabil momentului încheierii Acordului. Acordul este citit, conținutul lui este înțeles, consimțământul Părților la semnarea Acordului nu este viciat. Acordul nu este încheiat în virtutea unui concurs de împrejurări grele sau constrângerii prin violență fizică sau psihică. Acordul nu conține clauze abuzive. Părțile declară că asupra lor nu au fost instituite măsuri de ocrotire juridice, inclusiv contractuale (contract de asistență, mandat de ocrotire în viitor) și nici judiciare (tutelă, curatelă, ocrotire provizorie).

5. Prezentul Acord intră în vigoare la data intrării în vigoare a divorțului soților/părinților copilului, în legătură cu care fapt prezentul acord este **INEFICIENT**; respectiv, conform art. 357 CC, prezentul acord este valabil, dar nu produce efectele sale juridice și va fi eficient (va produce efecte juridice) de îndată ce este înlăturat temeiul de ineficiență, adică, condiția suspensivă: data intrării în vigoare a divorțului soților, atunci când aceasta (condiția suspensivă – art. 347 CC) va deveni posibilă (art. 348 CC).

6. Prezentul Acord, la solicitarea părților Acordului, de comun acord, este **INVESTIT CU FORMULĂ EXECUTORIE** și are putere de document executoriu. Această prevedere duce la executare silită a dreptului de încasare a pensiei alimentare prin emiterea încheierii executorului judecătoresc în temeiul prezentului Acord, fără adresarea cererii în instanța de judecată pentru a obține ordonanța sau hotărâre judecătorească (în mod extrajudiciar). Debitorul întreținerii în acest context nu este lipsit de dreptul de a contesta încheierea executorului judecătoresc emisă în temeiul prezentului Acord.

7. Prezentul Acord este valabil până la survenirea vârstei majoratului Creditorului întreținerii.

8. În baza art. 157 alin. (3) din Codul familiei, prezentul Acord este supus legislației Republicii Moldova.

9. Prezentul Acord este întocmit în trei exemplare, dintre care câte unul este eliberat părților contractante, iar al treilea rămâne la păstrare în arhiva notarului (numele, prenumele notarului, sediul).

Debitorul întreținerii: _____

Creditorul întreținerii:
reprezentantul legal/Părinte: _____

Autentificarea notarială

**Contract privind plata pensiei de întreținere
dintre alți membri ai familiei**

mun. Chișinău

anul _____
data, luna

Prin prezentul,

(Nume prenume), **născut la (data, luna, anul nașterii)**, domiciliat pe adresa: Republica Moldova (localitatea, strada, nr.), titular al buletinului de identitate (număr), eliberat la (data, luna, anul) de (organul emitent), n.p. (numărul personal), CREDITOR AL ÎNTREȚINERII, pe de o parte, și

(Nume prenume), **născut la (data, luna, anul nașterii)**, domiciliat pe adresa: Republica Moldova (localitatea, strada, nr.), titular al buletinului de identitate (număr), eliberat la (data, luna, anul) de (organul emitent), n.p. (numărul personal), DEBITOR AL ÎNTREȚINERII, pe de altă parte

DECLARÂND URMĂTOARELE:

Consimțământul nu este viciat;

Conștientizează acțiunile lor și pot dirija cu ele;

Prezentul Contract nu este încheiat din cauza unui concurs de împrejurări grele;

Prezentul Contract nu este încheiat în urma constrângerii prin violență fizică sau psihică.

AVÂND ÎN VEDERE CĂ:

A. Conform art. 86 alin. (1), (2) CF RM:

(1) Frații și surorile minore inapte de muncă care necesită sprijin material, în imposibilitatea întreținerii lor de către părinți, au dreptul la întreținere de la surorile și frații majori apti de muncă care dispun de mijloace suficiente.

(2) Același drept îl au surorile și frații majori inapți de muncă, care necesită sprijin material, dacă s-a stabilit imposibilitatea întreținerii acestora de către copiii lor majori apti de muncă, de către soți (foștii soți) sau de către părinți;

B. Potrivit art. 91 alin. (1) CF RM, cuantumul și modul de încasare a pensiei de întreținere pentru persoanele menționate la art. 86-90 pot fi stabilite printr-un contract între părți;

C. Conform acordului Părților și luând în considerare prevederile Codului familiei al Republicii Moldova și ale Codului civil al Republicii Moldova,

Părțile de comun acord au încheiat prezentul Contract cu privire la

URMĂTOARELE:

1. **Sora** (Nume prenume) – Debitor al întreținerii – recunoaște obligația sa de întreținere a **surorii** (Nume prenume), până la decesul creditorului.

2. Prin prezentul Contract Părțile de comun acord stabilesc că din ziua de astăzi, data semnării prezentului Contract (Nume prenume) – Debitor al întreținerii va presta întreținerea în favoarea **surorii**, (Nume prenume) – Creditor al întreținerii.

3. La acordul Părților asigurarea viageră a Creditorului întreținerii va fi executată în natură și cuprinde următoarele:

- acordarea spațiului locativ;
- asigurarea cu medicamente, cu hrană, prepararea hranei;
- acordarea sistematică și corespunzătoare a asistenței și serviciilor uzuale, efectuarea acțiunilor de menaj al imobilului;
- organizarea și finanțarea funerariilor.

4. Pe lângă obligația de a achita pensia alimentară în cuantumul indicat la pct. 3 al prezentului Contract, **debitorul întreținerii** va avea obligația de a participa în măsura posibilităților sale inclusiv la suportarea altor cheltuieli ce sunt necesare (tratament etc.).

5. Prezentul Contract este întocmit și semnat la inițiativa Părților, benevol și nu încalcă drepturile și interesele legale ale Părților, precum și ale altor persoane.

6. **Părțile**, în prezența notarului, exprimă consimțământul cu discernământ și confirmă că acordul lor la perfectarea și autentificarea actului notarial nu este viciat, asupra acestora nu sunt instituite măsuri de ocrotire judiciare sau contractuale, inclusiv lipsesc orice circumstanțe care i-ar fi impus să încheie Contractul în condiții dezavantajoase pentru ei și dispun de împuternicirile legale de a semna prezentul Contract.

7. Presentul Contract intră în vigoare din momentul semnării acestuia de către ambele Părți și autentificării de către notar.

8. Presentul Contract este încheiat într-un număr de 3 (trei) exemplare, din care câte unul pentru fiecare Parte, unul pentru notar.

CREDITORUL ÎNTREȚINERII: DEBITORUL ÎNTREȚINERII:

Autentificarea notarială

Acte normative recomandate:

1. Convenția ONU cu privire la drepturile copilului, adoptată de Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite la 20 noiembrie 1989. Ratificată de Republica Moldova prin Hotărârea Parlamentului nr. 408 din 12.12.1990. În: *Tratate Internaționale la care Republica Moldova este parte* (1990-1998). Ediție oficială. Vol. I. Chișinău: Moldpres MORM, 1998.
2. Convenția asupra protecției copiilor și cooperării în materia adopției internaționale încheiată la Haga la 29.05.1993. Ratificată de Republica Moldova la 29.01.1998. În: *Tratate Internaționale la care Republica Moldova este parte* (1990-1998). Ediție oficială. Vol. XV. Chișinău: Moldpres MORM, 1999.
3. Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, încheiată la Roma la 4.11.1950 și intrată în vigoare la 3 septembrie 1953. Ratificată de Republica Moldova la 12 septembrie 1997.
4. Constituția Republicii Moldova din 29.07.1994. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 1994, nr. 1. Republicată în *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2024, nr. 466/635.
5. Codul familiei, nr. 1316-XIV din 26.10.2000. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2001, nr. 47-48 / 210.
6. Codul civil, nr. 1107-XV din 06.06.2002. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2002, nr. 82-86/661. Republicat în: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2019, nr. 66-75/132.
7. Codul de procedură civilă, nr. 225-XV din 30.05.2003. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2003, nr. 111-115/451. Republicat în: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2018, nr. 285-294/436.

8. Lege privind actele de stare civilă, nr. 100-XV din 26.04.2001. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2001, nr. 97-99/765.
9. Lege privind regimul juridic al adopției, nr. 99 din 28.05.2010. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2010, nr. 131-134/441.
10. Lege privind protecția specială a copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți, nr. 140 din 14.06.2013. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2013, nr. 167-172/534.
11. Lege privind procedura notarială, nr. 246 din 15.11.2018. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2019, nr. 30-37/89.
12. Lege privind drepturile copilului, nr. 370 din 30.11.2023. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2023, nr. 488-491 art. 864.

**Valentina CEBOTARI, Gheorghe MÎȚU,
Ion MALANCIUC**

**ASPECTE TEORETICE ȘI PRACTICE
ALE PREVEDERILOR CODULUI FAMILIEI**

Material didactico-metodic pentru activitățile practice la
disciplina *Dreptul familiei*

Ediția a II-a actualizată și adăugată

Redactor – *Ariadna Strungaru*
Asistență computerizată – *Maria Bondari*

Bun de tipar 12.02.2025. Formatul 60 x 84 ¹/₁₆
Coli de tipar 7,0. Coli editoriale 5,0.
Comanda 27. Tirajul 50 ex.

Centrul Editorial-Poligrafic al USM
str. Al. Mateevici, 60, Chișinău, MD 2009
e-mail: cep1usm@mail.ru; usmcep@mail.ru